

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 40 (1873)

П'ятниця, 2 жовтня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

«АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ – МОРАЛЬНИЙ ТЕСТ ДЛЯ ЦІВІЛІЗОВАНОГО СВІТУ...»

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА
НА ЗАГАЛЬНИХ ДЕБАТАХ 70-Ї СЕСІЇ
ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Шановний пане Голово,

шановні колеги, пані та панове!

Від імені України я широ вітаю вельмищанового пана Могенса Ліккетофа із обранням на посаду Голови 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН. Я бажаю Вам, пане Голово, успіхів у Вашій діяльності в цей важливий історичний момент.

Наше майбутнє значною мірою залежатиме від результатів нинішньої сесії і наших колективних рішень – або ми виберемо шлях миру, безпеки і прав людини, або поринемо в метушню нових гібридних воєн, хаосу і страждань.

Пане Голово! В момент ювілею Організації я пишаюсь тим, що говорю від імені одного із членів-засновників ООН. Держави, яка в 1945 році брала активну участь у конференції в Сан-Франциско, робила внесок у заснування ООН і заклали основи для її діяльності. Держави, яка додала багато чого у Сан-Франциско і сформувала серце Статуту ООН – Цілі та Принципи Організації.

На жаль, я також виступаю від імені держави-члена ООН, яка в даний час потерпає від жорстокого приниження основних цілей і принципів Статуту ООН.

Заява про приєднання України до Організації Об'єднаних Націй як одного із членів-засновників, яка була проголошена на конференції в Сан-Франциско, зазначала: «Україна неодноразово була об'єктом кривавих нападів загарбників, що протягом століть праґнули за-

хопити її територію...».

Пройшло багато часу з цієї історичної події, але сьогодні я повинен нагадати, що моя країна стала об'єктом зовнішньої агресії.

Цього разу агресором є Росія – наша сусідня країна, колишній стратегічний партнер, який юридично зобов'язувався поважати суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність кордонів України.

Ця країна була гарантом безпеки України згідно з Будапештським меморандумом, у результаті якого нашій країні були надані гарантії безпеки в обмін на добровільну відмову від третього ядерного арсеналу в світі. Більш того, ця держава є постійним членом Ради Безпеки ООН, якум доручено підтримувати міжнародний мир та безпеку відповідно до Статуту ООН.

У лютому 2014 року Росія провела відкриту і нічим не спровоковану агресію проти нашої держави, окупувавши й анексувавши Крим. Відкрито та грубо порушивши міжнародне право, Статут ООН та шокувавши всю світову спільноту.

Я глибоко відчайний делегаціям більшості держав-членів нашої Організації, які минулого року підтримали резолюцію Генеральної Асамблеї ООН під назвою «Територіальна цілісність України», що засудила російську незаконну анексію Криму.

Шкода, що після цього чіткого вироку міжнародного співтовариства Росія не тільки не повернулася в рамках цивілізованого міжнародно-правового поля, а й почала нову

бездумну військову авантюру – на цей раз на Донбасі.

Невзажаючи на те, що Росія досі відмовляється офіційно визнати своє пряме військове вторгнення, сьогодні немає сумнівів у тому, що це – агресивна війна проти моєї країни.

Для того, щоб ввести в оману міжнародну спільноту, російська влада наказує знімати шеврони своїх військовослужбовців і розпізнальні знаки військової техніки, відрікатись від своїх солдатів, захоплених на полі бою, цинічно використовувати мобільні крематорії, щоб усунути сліди своїх злочинів на українській землі.

Я хотів би підкреслити: це – не громадянська війна і не внутрішній конфлікт.

Українські території, окуповані Росією в Криму та на Донбасі, становлять близько 44 тисяч квад-

ратних кілометрів. Мільйони українців опинилися під окупацією.

Мета цієї війни – змусити український народ відмовитись від свого суворенного вибору щодо побудови вільної, демократичної і процвітаючої європейської держави.

Все це відбувається на тлі зрадницької риторики про братні народи, спільній історії, пов'язані мови та «приреченні» спільне майбутнє.

Насправді, ми маємо справу з бажанням повернутися до імперських часів із сферами впливу, відчайдушною спробою самоствердитись за рахунок інших.

Російська агресія проти моєї країни триває вже більше 20 місяців через фінансування терористів і найманців і постачання зброї та технічного обладнання незаконним збройним формуванням на Донбасі.

(Продовження на 4-й стор.)

ДЕМАРШ – ЇХНІЙ І НАШ

Російська делегація залишила зал Генеральної Асамблеї ООН під час виступу Президента України Петра Порошенка на саміті зі сталого розвитку. Нагадаємо, 28 вересня у Нью-Йорку на 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН стартували шорічні загальні дебати, які триватимуть до 3 жовтня.

«Ми покинули зал на знак протесту проти відвертої політизованої та агресивної промови, яка абсолютно не відповідала заявленій темі саміту», – розповів ТАСС високопоставлений російський дипломат.

Втім, один делегат з Росії все ж залишився в залі. Російська сторона пояснила, що «має звичку слухати своїх опонентів і не залишає їхні виступи зовсім без уваги».

Черговий демарш російська делегація, яка залишила зал Генасамблеї ООН перед виступом Петра Порошенка, могла зробити лише в паніці. Таку оцінку висловив у коментарі українським ЗМІ постійний представник України при ООН Юрій Сергеєв, передає власний кореспондент «Укрінформу».

У цьому зв'язку Ю. Сергеєв підкреслив, що росіянам нема чого казати, «у них немає аргументів». Він зауважив, що зараз російська делегація має відчувати «все більший сором», особливо після виступу президента Путіна в ООН, з якого в залі багато хто «просто сміяється». Водночас, як підкреслив Сергєєв, виступ Петра Порошенка кілька разів переривався аплодисментами.

* * *

Тією ж монетою відплатили російській стороні й українці: «Наша делегація вийшла із залі під час виступу російського президента Путіна, на балконі перед ним був розгорнутий прапор України з Іловайськом, нехай бачить», – написав у Твіттері постійний представник України при ООН Юрій Сергеєв.

Це – прапор загиблого під Іловайськом українського воїна, бойовий український прапор, прошитий осколками російських снарядів. «Це – військовий злочин, який не має терміну давності і не передбачає виступу президента цієї країни в стінах такої організації, як ООН», – вважають члени української делегації.

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Прогресів» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Прогресів» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою пра-
во скороочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

РАДІ ПРОПОНУЮТЬ СХВАЛИТИ ПОВНУ БЛОКАДУ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Народний депутат від Радикальної партії Дмитро Лінсько зареєстрував у Верховній Раді проект закону (№ 3192) про повну блокаду тимчасово окупованих територій України (щодо припинення залізничного, автовантажного та автобусного сполучення).

Текст законопроекту розміщено на сайті парламенту. Зазначається, що метою законопроекту є недопущення контрабанди, постачання наркотиків та зброй, посилення контролю та уbezпечення громадян від проникнення диверсійних груп.

Законопроектом встановлюється заборона на залізничне, автовантажне та автобусне сполучення з тимчасово окупованими територіями.

ми Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей. Водночас дія закону не поширюється на рух легкових автомобілів та вантажів (товарів) з гуманітарною допомогою, які входяться на території виключно під контролем спеціально делегованих представників ОБСЄ або за участі представників Міжнародного комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Крім того, згідно із законопроектом забороняється укладання правочинів з фізичними/юридичними особами,

які провадять підприємницьку діяльність на тимчасово окупованих територіях АР Крим, Донецької та Луганської областей, блокада може бути знята, а транспортне сполучення відновлено повністю або частково.

Рішення про зняття блокади та відновлення транспортного сполучення приймає Рада національної безпеки та оборони України (РНБОУ).

УНІАН

ЧОРНА ДІРА В УКРАЇНСЬКІЙ КИШЕНІ

Тіньовий експорт з України до Росії через територію окупованого Криму в грошовому еквіваленті становить 1-2 мільярди доларів на рік, заявив економіст Тарас Завгородній на брифінгу в Києві.

«Фактично ця зона використовується як чорна діра для реекспорту в Російську Федерацію. Там близько 1-2 мільярдів доларів тіньового експорту в Росію», — сказав він.

За словами народного депутата Ігоря Луценка, який був присутній на брифінгу, приплив вантажного транспорту з Криму підкріпить про-

значні обсяги експорту, який не фіксується на українському кордоні.

«Протягом одного з останніх місяців 32 фури нетто відтоку з Криму було. Це — тіньовий експорт України», — підкреслив депутат.

Як повідомляє УНІАН, Україна в січні-липні 2015 року поставила в Крим товарів на загальну суму 472,149 мільйона доларів, що в 26 разів більше обсягу поставок товарів з Криму на материкову частину країни на суму 18,090 мільйона доларів.

УНІАН

КАБЕЛЬ НЕ ВРЯТУЄ...

Будівництво «енергетичного коридору» з Краснодарського краю Росії до Криму не забезпечить повністю потреби півострова в електроенергії. Таку думку висловив колишній заступник міністра енергетики та вугільної промисловості Вадим Уліда в ранковому ефірі Радіо «Крим.Реалії».

«На півдні Росії немає достатньої генерації, щоб забезпечити Крим. Якщо тягнути кабель, будувати лінію, то потрібно збудувати генерацію на півдні Росії, як мінімум, в 500—

600 МВт, посилити мережі на півдні Росії, прокласти підводний кабель і посилити мережі в Криму», — сказав він.

За словами експерта, таке «будівництво століття» зайде не один рік і потребуватиме не менше мільярда доларів.

«До того ж не варто забувати, що існують санкції, а високотехнологічне обладнання, яке необхідне для

потужних блоків газотурбінних станцій, проводиться європейськими компаніями», — додав В. Уліда.

Енергозалежність Криму від України становить в середньому 70-80%.

Ініціатори «торгової» блокади Криму, яка почалася з 20 вересня, заявили, що незабаром можливі й енергетична. Представники російської влади в Криму говорять, що півострів уже готовиться до припинення поставок електрики з України.

Радіо «Крим.Реалії» можна слухати на частоті АМ 549 кілогерци понеділка до п'ятниці о 8.35 і 18.30. Звертатися в ефір можна за телефоном: (044) 490-29-05 або по e-mail: crimea.reality@gmail.com.

СБУ НЕ ДАЛА ВИВЕЗТИ В КРИМ ПОНАД 200 ДЕРЖАВНИХ МІЛІОНІВ

Співробітники Служби безпеки України попередили виведення до тимчасово окупованого Криму понад 200 мільйонів державних коштів з електроенергетичної галузі. Про це повідомляє прес-центр СБУ.

«На момент анексії АР Крим державне підприємство «Енергоринок» мало забороність на цю суму (200 млн. грн.) перед однією з кримських енергокомпаній. Згодом постановою Кабінету Міністрів України перерахування державних коштів

підприємствам, що розташовані в тимчасово окупованому Криму, були заборонені. Використовуючи фіктивні договори, кримські підприємці здійснили переуступку боргу одній з українських енергокомпаній, з якою мали спільного власника. Остання через механізм примусового стягнення за судовими рішеннями намагалася отримати кошти з ДП «Енергоринок». Потім гроши планувалося спрямувати на рахунки кримської компанії», — зазначається у повідомленні.

Співробітники спецслужби зібрали та надали документи, які унеможливили прийняття необґрунтованих судових рішень у цій справі.

ПОНАД 46 ТИСЯЧ БІБЛІОТЕКАРІВ УКРАЇНИ ВІДЗНАЧИЛИ СВОЄ ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

Шановні бібліотекарі та користувачі бібліотек!

Щорічно, 30 вересня, вся культурна, освітня, наукова громадськість нашої Держави відзначає Всеукраїнський день бібліотек.

Вітаю усіх бібліотечних працівників з їхнім професійним святом та висловлюю ширу вдячність за вашу самовіддану працю. У ці непрості часи ви робите надзвичайно важливу для країни справу — наближаєте до людей знання, слово, культуру, впроваджуєте нові форми обслуговування читачів, озброюєчись новими інформаційними технологіями. Міністерство культури у цій справі — ваш надійний партнер і помічник.

Впевнений, що бібліотечна справа й надалі буде розвиватися, а бібліотечні заклади заливатимуть велику читацьку аудиторію, розширюватимуть спектр інформаційних послуг для громадян.

Від широго серця бажаю вам успіхів у вашій професійній справі, благополуччя та наснаги, мир і добророботу вашим родинам.

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав КИРИЛЕНКО

* * *

На сьогодні в Криму не залишилося жодної української бібліотеки. Активісти Українського культурного центру у Сімферополі закликають надсилати для майбутньої бібліотеки українську літературу, але щоб ця ідея сповна матеріалізувалася, потрібне приміщення, а його окупанція влада під щось українське не даст. У редакції «Кримської світлиці» до окупації також була своя бібліотека, більшість книг до якої передав наш читач і автор, ветеран Другої світової війни Володимир Максимович Король, а читачі потім активно доповнювали українською історичною, народознавчою, патріотичною літературою. Все це тепер перебуває у вимушенні «підпіллі», ба така література після анексії з кримських бібліотек почала активно вилучатися і спускатися в макулатуру, тож можна тільки вклонитися тим кримським бібліотекарям-патріотам і просто совісним людям, котрі в цих умовах, ризикуючи втратити роботу, спромоглися зберегти хоч частину фонду.

Давайте подякуємо їм самі, бо київське начальство, схоже, давно вже списало їх з балансу — разом з півтисячою бібліотек, які до окупациї все ж вважалися українськими...

Порушення встановленої заборони фізичними/юридичними особами, які провадять підприємницьку діяльність на території України, приведе до застосування до них штрафних санкцій у розмірі від 100 до 300 неподаткових мінімумів доходів громадян.

Серед іншого, встановлюється, що у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації або після повного звільнення від окупантів та відновлення контролю над окупованими територіями АР Крим, Донецької та Луганської областей, блокада може бути знята, а транспортне сполучення відновлено повністю або частково.

Рішення про зняття блокади та відновлення транспортного сполучення приймає Рада національної безпеки та оборони України (РНБОУ).

УНІАН

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ ДЖЕМІЛЄВА ГОЛОВОЮ НАЦРАДИ З ПИТАНЬ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Президент України Петро Порошенко призначив Уповноваженого у справах кримськотатарського народу Мустафу Джемілєва головою Нацради з питань антикорупційної політики. Відповідний указ № 563/2015 від 26 вересня розміщений на сайті Глави держави.

«Призначити Джемілєва Мустафу — Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу — головою Національної ради з питань антикорупційної політики», — йдеється в документі.

Цим указом до складу Нацради також введено заступника голови Адміністрації Президента Андрія Таранова.

Як повідомляє УНІАН, Національна рада з питань антикорупційної політики була створена в жовтні 2014 року.

НАРОД СКАЗАВ — ОКУПАЦІЯ!

Майже 80% українців вважають окупацією приєднання Криму до Росії, а події на Донбасі сприймають як військову інтервенцію. Про це свідчать передані УНІАН результати опитування громадською думкою жителів України щодо методів опору інтервенціям/окупантам, проведеної Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС).

Так, на запитання, згодні чи не згодні респонденти з тим, що приєднання Криму до Росії у 2014 році є його окупацією, 77,5% респондентів погодилися з цим твердженням, 10,8% — не погодилися, а 11,7% не визначилися зі своєю думкою або відмовилися відповісти.

Також на запитання: «Яка з цих думок Вам більжча?» щодо подій на Донбасі 79,8% респондентів обрали варіант — «Дії Рос

Надія Савченко:
**«Сьогодні
 мій бій
 із беззаконням
 Кремля...»**

Українська льотчиця і народний депутат Надія Савченко заявила, що в суді у російському Донецьку починає свій «останній бій з лицемірством і беззаконням російської влади».

Звернення Савченко оприлюднив у Твіттері її адвокат Микола Полозов. «Суд не буде чесним і справедливим. У Росії це неможливо, тут суд і слідство — це маріонетки Кремля. Бій буде за те, щоб показати всьому цивілізованому і прогресивному світові правду про Росію і про злочини її влади. Останній бій — найтяжчий бій. Дякую вам усім, що не залишаєте мене й Україну в цій нелегкій боротьбі», — написала Н. Савченко.

Нагадаємо, Донецький міськрайон розпочав розгляд по суті справи Н. Савченко за участі колегії з трьох суддів. Цього тижня суд допитував Н. Савченко і свідків. Суддя відхилив клопотання Н. Савченко про допит за допомогою детектора брехні, а також про трансляцію карт під час надання свідчення.

Російські прокурори оголосили обвинувальний висновок українці, за яким її загрожує до 25 років ув'язнення.

* * *

Надія Савченко вирішила у суді виступати російською мовою, щоб не «ділити свої думки на фрази», які не завжди точно передає переклад.

Вона коротко розповіла суду свою біографію: «Отримала фах конструктора жіночого одягу, заочно навчалася за спеціальностями філософія та журналістика. Служила в армії: у 2003 році в залишніх військах України, в повітряно-десантних військах, півроку служила в миротворчій місії в Іраку. Потім 3 роки 4 місяці вчилася в Харківському університеті військово-повітряних сил. Випустилась штурманом Су-24, але служити відправили на вертоліт Mi-24. П'ять років прослужила оператором Mi-24».

Вона уточнила, що про роботу корегувальника артилерійського вогню знає тільки в загальних рисах. За її словами, вона один раз мала справу з мінометом і з гранатометом, але там дуже складні математичні розрахунки і потрібні координати. «Я служила в десантній роті, в ній немає артилерійського обладнання», — пояснило Савченко.

Вона також розповіла про участь у подіях на Майдані в Києві.

«Я була присутня там у міру можливості, коли мала час, я тоді працювала, служила в Водах», — сказала Савченко.

Савченко згадує, що була на Майдані 19 січня і 20-21 лютого. «Просто допомагала людям там перебувати й існувати, підкладала дрова в грубку. 19 числа, коли все починалося, я намагалася це все зупинити, говорити з солдатами МВС. Коли не можна вже було, старалася дивитися за ситуацією, не допускати непотрібного кровопролиття. 21-22 я займалася наданням в основному медичної допомоги», — зазначила вона.

Савченко також розповіла, як вона і «ще одна людина з Майдану» захистили «беркутівця», якого схопили і почали бити: «Просто польські зупинили те, що можна не допустити. Всі ми — люди, всі ми — українці, жодної агресії до співробітників МВС у мене не було. Вони — просто щит. Ось ті, хто за цим щитом ховався, — це до них у нас були претензії».

Вона також заявила, що якби не захоплення Криму, то не було б війни на Донбасі: «Не було б Криму — не було б війни на Донбасі. Але я спокійно ставлюся до людей і на Донбасі: немає поганого народу, скрізь є окремі люди. Жодної ненависті у мене немає. Люди робили вибір, наскільки ім вистачало сміливості й розуміння».

При цьому Савченко висловила переконання, що найманців на Донбас будуть судити. «Я думаю, всі ці люди помиляються. Вони всі українці, але дуже легко піддаються на пропаганду. Ті, хто є українцями, — вони помиляються. Ті, хто прийшов в Україну як найманці, — ними суд буде займатися. Ті, хто прийшов туди захищати так званий «російський мир», — їх мені шкода. Ім рак мізків зробила російська пропаганда», — сказала вона.

У РОСІЇ ЗВІЛЬНИЛИ ЖУРНАЛІСТА, ЯКИЙ НАЗВАВ ПРИЄДНАННЯ КРИМУ НЕЗАКОННИМ

Назвав у Росії приєднання Криму незаконним — втратив роботу. За критику в ефірі офіційної лінії Кремля Олега Шевкуна звільнено з посади головного редактора Інтернет-радіо Всеросійського товариства сліпих. Він розповідає, що таке рішення керівництва можна зрозуміти: російські медіа, що живуть на дотації від держави, дуже слідують за риторикою своїх журналістів. Окрім цього, у редакціях за останній рік дуже посилилася самоцензура, додає О. Шевкун.

Донедавна Олег Шевкун очолював Інтернет-радіо Всеросійського товариства сліпих (*«Радіо ВОС»* — ред.). Це медіа спеціалізується на висвітленні питань, які важливі людям із вадами зору. В контексті цього, розповів О. Шевкун Радіо «Свобода», він разом із колегами в середині вересня їздив у Європарламент на фестиваль «Кримська осінь» — захід, який об'єднав інвалідів по зору.

Анонсуючи фестиваль у програмі «Кухня» напередодні поїздки, О. Шевкун отримав на адресу редакції листа. Слухач із України питав, чи журналісти радіо їхнатимуть у Криму, тому, що керівництво так сказало, чи за «покликом душі».

«Як це співідноситься із іншими вашими передачами. Та й взагалі, радіо не схоже на «ура-песевдопатріотичне-ЗМІ». І ще одне запитання: як ви ставитеся до відверто бездарніх творів «Ми вдома, ми в Росії, ура-ура-ура», — зачитала листа Наталія Лескіна, співведуча О. Шевкуна.

Чи можна коментувати, чи Крим, на російському радіо?

Тоді в ефірі думки співведучих розділилися. Наприклад, напарниця по ефіру Наталія Лескіна відповіла, що має редакційне звання, проте поїздки в Крим для неї — задоволення.

«Якогось скаженого фанатизму щодо цього у мене немає. Ну, сталося — і сталося, мене це, можна сказати, не торкнулось особисто», — сказала в ефірі програма «Кухня» Н. Лескіна.

Олег Шевкун же в ефірі говорив про те, що коли «ввічливі зелені чоловічки опинились у Криму», — він був шокований, адже «ро-

сійські війська перейшли кордон іншої держави». А другим шоком для нього стало те, що «кримчани ці дії підтримували».

Він також казав в ефірі, що його позиція відрізняється від того, що зазвичай пишуть російські ЗМІ.

«Я вважаю, що з точки зору міжнародного права приєднання Криму було незаконним. І мають рацію ті країни, які відповіли на це санкціями. Ми отримали Крим разом з ізоляцією від усього світу», — каже він. Водночас додав, що в Криму багато незрячих, що його спеціалізоване радіо має запропонувати їм — тому й на «Кримську осінь» поїде.

Олег Шевкун також гостро висловився, що є принципова різниця між ідіотизмом та патріотизмом: «Патріот любить свою батьківщину не за рахунок інших народів. Ідіот любить свою батьківщину, принижуючи усіх інших», — сказав він.

Скандал після ефіру, який закінчився звільненням

Уже після цього ефіру, під час фестивалю «Кримська осінь», почався скандал, розповідає журна-

Олег Шевкун

Поклонської про те, що виявлений ще один із кривдників «Беркута», можна вважати, що Сашу знову почали пресувати, з чим і пов'язана відмова», — заявив Сотников. Раніше мама Костенка говорила про ненадання її синові медичної допомоги в необхідному обсязі і подала відповідну скаргу. Надалі, за словами адвоката, не виключено судове оскарження відмови СІЗО-1 від допуску захисника.

Олександрові Костенку в Криму присудили чотири роки і два місяці тюремного ув'язнення. Пізніше Верховний суд Криму змінив вирок на 3 роки 11 місяців. За версією слідства, 18 лютого 2014 року під час «масових заворушень» у Києві Костенко заподіяв тілесні ушкодження співробітникам кримського спецпідрозділу «Беркут». Активіст також, як стверджують силовики, без передбаченого законом дозволу зберігав за місцем проживання нарізний ствол.

Костенко не визнає своєї провини. Його адвокат подав касаційну скаргу до Верховного суду Криму на вирок, своєму підзахисному.

ТИМ ЧАСОМ...

ПРОЕКТ «ЕЛЕКТРОННИЙ СУД» ПЕРШИМИ В УКРАЇНІ ВПРОВАДILI ОДЕСИТИ

Я вам не скажу за всю Одесу, але те, що місцеві суди стали першими в країні, які запровадили повний електронний документообіг, це точно. Як і обіцяв начальник Судової адміністрації України в Одеській області Володимир Куценко, проект «Електронний суд» стартував у Київському районному суді Одеси та в Овідіопольському районному суді Одеської області. Така система знизить вплив людського фактора, знижує корупцію в судах і заощадить учасникам процесу їхній час і кошти.

Презентували можливості електронного судочинства для журналістів 24 вересня безпосередньо у Київському районному суді. У цьому заході взяли участь заступник міністра юстиції України Гія Гещадзе, голова Державної судової адміністрації України Зіновій Холоднюк, керівник проекту USAID «Справедливе правосуддя» Девід

М. Вон та інші фахівці. «Ці пілотні проекти — значний крок уперед на шляху покращення якості судових послуг з метою забезпечення справедливого та непередженого правосуддя в Україні», — наголосив Девід Вон. — USAID й надалі підтримуватиме Державну судову адміністрацію України та Раду суддів України в модернізації роботи суду в загальнодержавному масштабі».

Після презентації проекту всі були запрошенні на саме судове засідання, яке здійснювалося із застосуванням повного електронного документообміну між судом і учасниками процесу. Суд оперативно розглянув цивільну справу, яка надійшла в електронному вигляді, задовільнив позов і невідкладно направив електронну копію свого рішення адвокату і позивачеві. Голова Київського райсуду Сер-

гій Чванкін потім розповів: «Проект «Електронний суд» — це суттєва і позитивна новація, завдяки якій можна уникнути непродуктивних затрат часу і значно скоротити витрати на судові справи. До нашого суду електронною поштою уже подано вісім цивільних позовів, сім справ уже розглянуто з приняттям рішення. Ми робимо все можливе, щоб полегшити громадянам доступ до правосуддя».

На першому поверсі у цьому суді діє інформаційний центр, в якому за лічені хвилини кожен може отримати потрібну йому інформацію. Приймають заяви позивачів три співробітники, тож вистоювати у черзі нікому не доводиться. Вся інформація про суд розміщена на його сайті та на візитних картках.

Невдовзі так діялиме вся оновлена судова система в Україні.

Сергій ГОРИЦВІТ

«АГРЕСІЯ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ - МОРАЛЬНИЙ ТЕСТ

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПЕТРА ПОРОШЕНКА НА ЗАГАЛЬНИХ ДЕБАТАХ
70-Ї СЕСІЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

За останні кілька днів ми чули примириливі заяви з російського боку, в яких, зокрема, був заклик до створення антiterористичної коаліції та попередження про небезпеку залягання з терористами.

Гарна історія, але її важко повірити!

Як можна закликати до формування антiterористичної коаліції, якщо ви заохочуєте тероризм прямо перед своїми дверима?

Як ви можете говорити про мир і законність, якщо ваша політика — війна за допомогою маріонеткових урядів?

Як ви можете говорити про свободу для народів, якщо ви караєте свого сусіда за його вибір?

Як ви можете вимагати поваги для всіх, якщо ви не поважаєте нікого?

Євангеліє від Іоанна вчить нас: «Спочатку було слово». Але як євангеліє ви надаєте миру, якщо всі ваші слова брехливі?

Повертаючись до ситуації на Донбасі, маю сказати, що ми тут вимушенні боротися з до зубів озброєними військовими частинами Збройних Сил Російської Федерації.

Важке озброєння і військова техніка зосереджені на окупованих територіях Донбасу в таких кількостях, про які армії більшості держав-членів ООН можуть тільки мріяти.

Зокрема, це новітні зразки військової техніки російського виробництва, які навряд чи, відповідно до відомого припущення Президента РФ, можуть бути придбані в будь-якому військовому магазині. Якщо, звичайно, такий оптовий магазин з безкоштовною доставкою не з Російської Федерації.

Протягом цього періоду більш ніж 8 тисяч українців, з яких близько 6 тисяч мирних мешканців, загинули від рук терористів і окупантів на Донбасі.

Більше 1,5 мільйона жителів Донбасу були змушені покинути свої будинки і переїхати в інші безпечні регіони України.

Я хотів би скористатися цією можливістю, щоб висловити свою вдячність міжнародному співтовариству за значні зусилля у наданні необхідної допомоги нужденним.

Водночас я закликаю Організацію Об'єднаних Націй продовжувати приділяти особливу увагу цьому дуже важливому питанню.

Я хотів би звернути вашу увагу, що це не вперше, коли постійний член Ради Безпеки ООН підриває мир і безпеку на регіональному та міжнародному рівнях.

За 24 роки, що минули з часу сумнівої процедури передачі постійного членства в Раді Безпеки колишнього Радянського Союзу Російської Федерації, це не єдина «гібридна» війна, яку розв'язала Росія.

Насправді, для того, щоб зберегти свій вплив у сусідніх країнах, Росія протягом багатьох десятиліть свідомо створювала навколо себе пояс нестабільності. Це — Нагорний Карабах, Придністров'я, Абхазія, Південна Осетія, Крим, Донбас. Це — затяжні конфлікти, які підтримуються або безпосередньо пов'язані з Росією. Кремль йде далі, і цими днями російські «зелені человічки» ступають на сирійські землі. Що або хто наступний?

Пане Голово! У кожній демократичній країні, якщо хтось вкрав ваше майно, незалежний суд повинен відновити справедливість для того, щоб захистити права і покарати порушника.

Тим не менш, ми повинні відзначити, що в ХХІ столітті нашій Організації бракує ефективних інструментів, щоб притягнути країну-агресора, яка вкрадла територію іншої суверенної держави, до відповідальності.

Це правда, що 70 років тому творці Статуту ООН передбачали механізм санкцій Ради Безпеки ООН як один із стримуючих інструментів, що застосовуються у відповідь на дії порушників миру й акти агресії.

Тим не менш, вони не могли навіть уявити собі, що цей інструмент буде необхідно використовувати проти держави-агресора, яка є постійним членом Ради Безпеки ООН.

З початку агресії Росія використовувала право вето двічі під час розгляду українського питання Радою Безпеки ООН.

Спочатку Росія заблокувала проект резолюції, яка засуджує «фейковий референдум» щодо анексії Криму в березні 2014 року.

Вдруге Росія наклали ганебне вето на проект резолюції про створення Міжнародного трибуналу для розслідування і притягнення до відповідальності всіх винних у збитті малайзійського літака MH17.

Наклавши це ганебне вето на проект резолюції, Росія чітко продемонструвала всьому світу свою зневагу щодо встановлення істини. Не тільки істини про винних у цьому теракті і збрюю, з якої збрали цей літак. Найбільш важливою є істинна про тих, хто організував цей злочин і з якої країни згадана зброя була привезена.

Я вважаю, що кожен у цьому залі добре розуміє реальні мотиви вето Росії щодо трибуналу по MH17.

Більше того, створення міжнародної міротворчої операції, яка могла б привести до стабілізації ситуації в Україні і зупинити кровопролиття, також блокується через постійну загрозу вето Росії.

Зловживання правом вето, його використання як «ліцензії на бівбство» є неприйнятним.

Колективний голос нашої Організації повинен бути чітким. Україна виступає за поступове обмеження права вето з наступним його скасуванням.

Сила вето не має бути актом благодаті і помилуванням за злочин, що може бути використаний у будь-який час і «витягнутий з рукава» для того, щоб уникнути справедливого покарання.

У цьому контексті я вітаю ініціативу мого французького колеги президента Олланда, яка була підтримана Президентом Мексики Пеньє Ньюто, щодо Політичної декларації утімання від права вето постійних членів РБ у випадках масових убивств.

Основна увага має бути приділена модернізації Ради Безпеки ООН, у тому числі розширенню складу та вдосконаленню методів її роботи.

Склад членства в РБ ООН має відображати реалії ХХІ століття, представляючи більшу кількість країн Африки, Азії та Латинської Америки.

Додаткове місце непостійного члена в Раді має бути надано Групі східноєвропейських країн — їхня кількість збільшилась в два рази протягом останніх двох десятиліть.

Україна також вк嫁є поширення міротворчої архітектури Організації важливим елементом реформи ООН.

Я пишаюсь тим, що Україна має міжнародну репутацію активного і відданого співучасника миротворчих операцій ООН.

Незважаючи на зовнішні виклики, ми залишаємо надійним партнером Організації у цій благородній справі.

Внесок України у підтримання міжнародного миру і безпеки дає нам моральні підстави розраховувати на таку саму підтримку і допомогу з боку Організації в момент життєво важливого значення для нас.

Спеціальна міротворча операція під егідою ООН може стати дуже корисним інструментом для сприяння здійсненню Мінських угод.

Україна прагне слідувати букві і духу Мінських угод. Ми вимагаємо такого ж підходу від інших підписантів, які останнім часом вдалися до мови шантажу.

В іншому випадку, немає жодної альтернативи санкціям і навіть їхньому зміцненню. Як і немає альтернативи мирному врегулюванню кризи.

Повний доступ спостерігачів ОБСЄ до всіх окупованих територій, виведення іноземних військ, військової техніки, а також найманців з території України, відновлення повного контролю України над державним кордоном з Росією мають бути забезпечені.

Свобода, мир, повага до суверенітету і територіальної цілісності — Україна не вимагає більшого. Тим не менш, Україна не задовольниться меншим.

Пане Голово!

На жаль, не зі своєї волі Україна сьогодні є однією із зон боротьби з терористичною загрозою.

Ми рішуче засуджуємо тероризм у всіх його формах і проявах. Діяльність ІДІЛ, Аль-Каїди, Боко Харам, Аш-Шабаб тощо є глобальною проблемою. Единий можливий спосіб її вирішення — об'єднатися у спільній і нескомпрометованій боротьбі з цим злом.

Міжнародний тероризм виявився гнучкі-

шим за політичну волю держав і сьогодні він прийняв нові гібридні форми. Державні та недержавні суб'єкти стали нерозривно пов'язані. Боротьба за свою права підміняється беззального терором.

Ми переконані, що необхідність всеосяжного міжнародного документа, здатного пропонувати цьому жахливому явищу, є не тільки активацією.

З цієї причини завершення підготовчої роботи щодо проекту Конвенції ООН про попередження тероризму та боротьби з ним повинно стати одним з головних пріоритетів 70-ї сесії.

Особлива роль у боротьбі з міжнародним тероризмом має бути надана найбільш авторитетним юридичним інституціям — Міжнародному суду та Міжнародному кримінальному суду.

Універсальна юрисдикція цих інституцій є ключовим елементом подолання безкарності фактичних порушників, а також їхніх покровителів — режимів, чиє національна політика стала масовим виробництвом терору.

Я твердо вірю, що одним з найважливіших аспектів боротьби з тероризмом є збереження й обмін пам'ятю за жертвами.

Ми, незаконно затриманих і засуджених. Наприклад, Олег Сенцов, шанований режисер, був засуджений до 20 років позбавлення волі лише за те, що він був патріотом України.

Я закликаю ООН та її держав-членів почати всесвітню кампанію чинення тиску на російську владу для того, щоб негайно звільнити всіх українських громадян, яких вони тримають у заручниках.

Ми зможемо досягти нашої мети, тільки якщо наші дії будуть глобальними.

Україна найбільше потребує солідарності та допомоги, яка насправді є потужним інструментом проти несправедливості.

Я впевнений, що ми переможемо, тому що істина на нашому боці. Але ми зробимо це набагато швидше, якщо будемо відчувати підтримку і солідарність усього міжнародного співтовариства.

Триваюча гібридна війна Росії проти України показала, що міжнародне співтовариство стикається з це однією проблемою, яка вимагає консолідації наших зусиль.

Фейкові новини, відверта брехня, що поширюється для виправдання агресії, пропаганда нетерпимості та насилення є явищами такого ж діапазону, що підривають принципи свободи висловлення думок і отрують людську душу і розум.

Саме тому завдання зміцнення ролі інформації у підтриманні миру та безпеки є важливим, як ніколи.

Я звертаюся до Генеральної Асамблії з проханням рішуче засудити ці ганебні явища та обговорити способи протидії їм.

Пане Голово!

Незважаючи на вищевказані зовнішні виклики, Україна повністю віддана реалізації цілей сталого розвитку.

Ми готові розділити спільну відповідальність за вирішення конкретних нагальних проблем і пріоритетів найуразливіших груп країн, таких, як малі острівні держави.

Україна, як член Групи «Друзів клімату», сподівається досягти консенсусу щодо всесвітньої угоди в сфері зміни клімату якнайскоріше.

Ми сподіваємося, що цей результат буде досягнутий державами-членами ООН в грудні цього року в Парижі. Ми маємо розуміти, що ціна цього питання — безпека майбутніх поколінь і сталого розвитку людства.

ТУСК НАЗВАВ АНЕКСІЮ КРИМУ РОСІЄЮ ГОЛОВНИМ ВИКЛИКОМ ДЛЯ ЄВРОПИ

Спроба Росії силою анексувати український Крим є порушенням Статуту ООН і одним з головних викликів, що стоять зараз перед Європою. Про це заявив президент Європейської ради Дональд Туск під час виступу на сесії Генеральної асамблеї ООН, передає Радіо «Свобода». Дональд Туск назвав це одним з головних викликів, що стоять зараз перед Європою, «небачені і нечувані вже десятиліттями».

«Європейські ліdersи мусять шукати відповідь на наслідки силової зміни кордонів на нашому континенті, як-от в Україні, на порушення Статуту ООН», — сказав Дональд Туск.

Іншими, за його словами, є війни, що палають на південь і на схід від кордонів Європи, криза з міграціями, напади терористів усередині Європи й економічні труднощі деяких країн-членів Євросоюзу. Але, запевнив Дональд Туск, Європа й далі так само відана своїм цінностям і цілям, як і будь-коли не зійде зі свого курсу, незважаючи на ці виклики.

ДІЇ РОСІЇ В УКРАЇНІ ВРАЗИЛИ МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У САМЕ СЕРЦЕ

Незаконна анексія Криму та збройною агресією проти України Росія порушила норми, що дозволяли світу жити у мирі понад півстоліття. Про це сказала Президент Литви Даля Грибаускайте у Нью-Йорку, передає власний кореспондент «Укрінформу».

«Ці дії порушили саму суть міжнародного права та універсальних беззаперечних норм поведінки, які дозволяли світовій спільноті сім десятиліть виживати без воєн. Неможливо одночасно шанувати Статут ООН та ігнорувати його порушення. Наша спільнота неспроможність виступити на захист основоположних принципів незалежності, сувереності, єдності та територіальної недоторканності України матиме далекоглядні негативні наслідки для світового порядку», — сказала Грибаускайте.

На її переконання, за своїми наслідками агресія Росії проти України перевищує всі інші сучасні конфлікти.

«У центрі Європи Статут ООН був знехтуваній без жодних наслідків для порушника. Навіть на тлі багатьох кріз та безпекових загроз, які існують у світі зараз, анексія Криму та військова агресія на сході України виділяється через свої наслідки для майбутнього міжнародного миру та безпеки», — зазначила Президент Литви.

Вона додала, що окуповані території України, Грузії та Молдови вкриті «червоними лініями», які міжнародна спільнота сама визнала. «Якщо закрити очі на злочини, вони не зникнуть, а поширяться, збільшаться та з часом поглинуть. Саме тому нашим обов'язком є захист міжнародного гуманітарного права та прав людини, а також притягнення до відповідальності їхніх порушників», — підсумувала Грибаускайте.

У на 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН за участі світових лідерів. Однією з ключових тем обговорення цього року стала політична криза в Україні. Щодо цього вже висловилися президенти Росії та США. Кореспондент «Крим.Реалії» з'ясував думку кримських політиків, громадських активістів та експертів про виступи Барака Обами, Володимира Путіна та Петра Порошенка.

Першими з трибуни Генасамблії ООН виголосили свої промови президенти Бразилії та США. Американський лідер Барак Обама окремо торкнувся теми україно-російського конфлікту загалом й анексії Криму зокрема. Він підкреслив, що його країна не може залишатися осторонь, коли грубо порушуються суверенітет і територіальна цілісність України.

«Розглянемо анексію Криму Росією та подальшу агресію на сході України. Америка має не так багато економічних інтересів в Україні. Ми визнаємо глибоку і складну історію між Росією та Україною. Але ми не можемо залишатися осторонь, коли грубо порушується суверенітет і територіальна цілісність держави. Якщо такі дії не матимуть наслідків, то це може трапитися з будь-якою іншою державою, представлена тут», — сказав Обама, звертаючись до делегатів.

Він підкреслив, що санкції є відповідю країн Заходу на військову агресію Росії, а не бажанням повернутися у часи «холодної війни».

Російський президент Володимир Путін, на відміну від американського колеги, у своєму виступі не торкався подій у Криму. Якщо не рахувати того, що на початку промови згадав про Ялтинську конференцію 1945 року, яка, як сказав російський лідер, відбувалася в «нашій країні».

«Ялтинська система була дійсно вистраждана, оплачена життями десятків мільйонів людей, двома світовими війнами, які прокотилися планетою в ХХ столітті. Будемо об'єктивні, вона допомогла людству пройти через бурхливі, часом драматичні події останніх десятиліть, вbereга світ від масштабних потрясінь», — зазначив Путін.

Торкнувшись він і теми збройного конфлікту на сході України. Російський президент сказав, що в 2014 році зовнішні сили скористалися невдоволенням українців своєю владою і спровокували збройний переворот. Його підсумком, за словами Путіна, стала громадянська війна.

«Ми переконані: припинити кровопролиття, знайти вихід з глухого кута можна тільки при повному, сумлінному виконанні Мінських угод від 12 лютого поточного року. Погрозами, силою збройної цілісності України не забезпечити, а потрібно це зробити. Потрібно реальнє врахування інтересів і прав людей на Донбасі, погава до їхнього вибору», — сказав Путін.

На Генасамблії ООН виступив і український президент Петро Порошенко. З трибуни він розкритикував агресію Росії відносно України і закликав міжнародних партнерів допомогти відновити економічну і соціальну інфраструктуру, зруйновану з вини Кремля.

«В результаті зрадницької російської анексії українського Криму та агресії на Донбасі тисячі людей були вбиті. Була зруйнована критично важлива інфраструктура. Україна втратила близько 1/5 свого економічного потенціалу», — сказав Порошенко.

До саміту багато кримчан непокоїлися через те, що у західних країн вже немає принципової позиції щодо України і вони готові домовлятися з Путіним. Проте європейські ліderи і навіть глава КНР Сі Цзіньпін виступили із засудженням тієї позиції, яку знявся Росія. Так прокоментував проміжні результати Генасамблії ООН перший заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелял.

«Путін міркував у термінах часів «холодної війни». Схоже, що вся його промова зводилася до того, що чому США можна, а мені не можна? Чим ми гірші, чому їм дозволено, а нам ні? У той час, як інші країни більше говорили про принципи міжнародної взаємодії, про те, що не можна допускати деякі речі», — сказав Н. Джелял.

Резонанс

Українського інституту національної пам'яті Сергій Громенко звернув увагу на те, що слова Володимира Путіна на саміті в Нью-Йорку кардинальним чином розходяться з його діями. За його словами, російський лідер закликав усесь світ дотримуватися правил, сформульованих на Ялтинській конференції, проте сам грубо порушив їх, анексувавши Крим.

«Мирний розпад держави на кілька частин можливий, мирне об'єднання — менш можливе, але тим не менш. А ось насильницький переділ кордонів виключений у принципі повністю. В Європі цього правила дотримувалися аж до 2014 року. Цього року сама ж Росія вперше порушила домовленості, яких всі дотримувалися останні 70 років», — сказав історик.

«Я б запросив Барака Обаму відвідати Крим з особистим візитом. І він би подивився, як живуть люди

«ОСОБЛИВА ФОРМА ЛИЦЕМІРСТВА» КРИМЧАНИ ПРО ПУТИНА, ОБАМУ І ПОРОШЕНКА НА ГЕНАСАМБЛЕЇ ООН

Нью-Йорк зустрів президента Росії В. Путіна протестами проти нинішньої політики Кремля, насамперед, щодо України...

цесу — заморожування конфлікту за схемою Придністров'я, причому з важкими економічними наслідками для України. А аналізувати ці розмови з трибуни... Вони, чесно кажучи, не ведуть до прямих результатів», — сказав Сенченко.

На його думку, дуже до речі припала «товарня» блокада Кримського півострова, завдяки якій тема Криму повернулася в політичний порядок денний, зокрема, й на нинішніх дебатах в ООН. Як вважає Сенченко, це показує, що українське суспільство має спиратися на свої сили і вимагати від країн-партнерів виконувати взяті на себе гарантії щодо забезпечення територіальної цілісності України.

А представники російської влади півострова, коментуючи виступи на саміті в Нью-Йорку, очікувано підтримали Путіна і засудили Порошенка. Наприклад, депутат «держради» Криму Сергій Шувайников охарактеризував промову українського президента як набір стандартних звинувачень на адресу Росії, який показує неба-

на «окупованій» території. Нехай він пройдеться, як зробив колишній італійський лідер, який побував у нас в Криму. Будь ласка, зустрінемо, нехай поспілкується у нас з людьми», — сказав Шувайников.

А кримські громадські активісти, які вимушено покинули півострів навесні 2014 року, навпаки, задоволені тим, як Барак Обама оцінив дії Росії стосовно Криму. На думку голови Кримського центру ділового та культурного співробітництва «Український дім» Андрія Щекуна, увага американського лідера до питання Криму демонструє, що тема України, як і раніше, залишається однією з найбільш обговорюваних на міжнародній арені.

«Позиція Президента України, який виступив чітко і рішуче, дозволяє нам залишатися на тих же позиціях у питанні Криму. Якісь знаменних фактів на асамблії не відбулося. Але вона закріпила факт, що ніхто не змириться з думкою Путіна і його спробою на в'язати свою позицію», — сказав громадський активіст.

Кримський історик, співробітник

на думку Громенка, Путін, закликаючи весь світ виконувати Ялтинські домовленості, продемонстрував особливу форму лицемірства, доступну тільки правителям держав.

А політтехнолог, автор проекту «Free Crimea» Тарасу Березовець здається, що російський президент під час читання своєї промови розгубився і не міг відрівняти очі від листка. «Справа в тому, що Путін не звик виступати в аудиторіях за межами Росії. Він звик, що його переривають овациями після кожного пасажу. Було таке враження, що він зупинявся і чекав — ну де ж, де ж оплески? Але зал мовчав. Через це він розгубився і навіть перестав дивитися в зал, його очі від тексту не відривалися», — сказав Березовець.

Політтехнолог охарактеризував промову Путіна як слабку і припустив, що він писав її не з допомогою спічрайтера, а самостійно. На думку Березовця, у своєму виступі російський лідер виклав власні думки, і саме так він бачить співідношення сил у сучасному світі.

Іван ПУТЛОВ

...І ПОЕТИ Своє поетичне бачення поїздки Путіна на Генасамблію ООН представив читачем російський автор Андрій Орлов.

ПРЕЗИДЕНТ ЛЕТИТ НА ТРИ БУКВЫ (ООН)

Путін сдавал в багаж:

«Бук», «Іскандер», камуфляж,
Пять амфор, духовну скрепу,
Кино про проделки Госдепа,
Четыре футбольки «Кримнаш»,
Спецпропуск на ялтинський пляж,
Кило белоруских креветок,
Двух с голеньким пузиком деток,
Вино, чтобы пить с Берлускони,
Собачку по имени Кони,
Пескова, Суркова, Лаврова,

Последний ефір Киселєва,
Номер певца Элтона Джона,
Больничный больного Кобзона,
Про «Боинг» поддельное фото,
Песенки Blueberry ноты,
Стишок стихоплета Орлуши,
От слов Порошенко беруши,
Оранжево-чёрную ленту,
Запрет иностранных агентов,
Тигрёнка, зайчонка, манула,
Писак журналистского пула,
Привет от бурятов Донбасса,
Кусок санкціонного мяса,
Который стащили из печки
Вежливые человечки,
От Матвиенко письмо,
Наклейку «Обама, ты чмо!»,
Селфи в мечеті в Чечне,

Досьє «Яценюк на войне»,
Подарок «волков» — косметичку,
Пригожину Леру (певичку),
«Любэ» восемнадцать пластинок
И старый хрущевский ботинок.
Ботинок ретро-фасона
Бывал на трибуне ООН,
Он всех научил понимать
Понятие «Кузькина мать».
Услышите скоро ёще вы
Стучащий ботинок Хрушёва!
На то и на то и на это
Ботинок наложит им вето,
А если все против, то он
(Ботинок) — уйдёт из ООН,
«ООН — это просто три буквы,
Забыли согласия духи вы,
Мы вас в сорок пятом создали,
А вы нас коварно предали,
А значит, друзья дорогие,
Идите на буквы другие!» —
Так скажет ООНовцам он
На Генассамблее ООН,
Потрійний ботинок Хрушёва.
Ничто в этом мире не ново...

А тепер... багато часу втрачено. Вважаю, що тепер терористів треба із землею змішати. А заодно і тих, хто їх підтримує. Бо в них у головах єщо таке, зовсім невиліковне! Російська пропаганда робить свою справу, а вони вже більше року варяться у тому соці... Тож нехай самі зроблять свій вибір після визволення краю — або виїзд назавжди в Росію, або тюрма в Україні. А потім, вже після відсидки, адаптація, пристосування до нових умов...".

Олена Кузенна: «Я впевнена, що якби наша армія тоді оточила Луганськ і почала штурм, то великої опору не було б. Це стосується як бойовиків, так і мешканців міста. Сепаратизм підживлювався з Росії. Звільніли б Луганськ, заарештували б винуватців з боку України — ефремових, кравченків, клінчевих та інших, зачистили б місто від ФСБ-шників, встановили б військові адміністрації... І з часом би все скінчилося. Бо мешканці Донбасу дуже інертні, лініві та шанують силу. Якби рішучий прояв силі був з нашого боку, — вони б підкорилися. Підпілля якби й було, то невелике, і то переважно «привозне», російське, а не з місцевого люду. А зараз нас, українців, вигнали з домувок, увійшли в смак місцеві прихильники Путіна, вони тепер хизуються своїм незалежним від України життям. Але ж і українці там залишилися! Вони чекали на наших ще минулого літа, згодні були на обстріли і бомбардування, аби їх тільки звільнили. Прогаляли час... До речі, коли Сашко вже перебував удома з пораненою ногою, то надсилали мені цінну інформацію про сепаратистів. Я на той момент була в Києві, і цю інформацію передавала в СБУ. Вірила, що ситуацію можна було віправити, але... На жаль, з боку України бракувало рішучих дій. І тепер бракує».

Всеволод Філімоненко: «Минулого року ми разом з комбатом «Айдара» Сергієм Мельничуком об'їхали кільце навколо Луганська і добре бачили співвідношення сил. У нас було багато техніки, війська, дуже багато добровольців, готових звільнити рідне місто. Наша розвідка доповідала про максимум 800 осіб, які готові були чинити опір. Тому я впевнений, що здана Луганська була чисто політичним рішенням. Адже, таким чином, Україна звільнювалася від електорату (до початку активної фази АТО у місті було до півмільйона мешканців), який точно не проголосував би ні за блок Порошенка, ні за «Народний фронт»... Разом з цим, не так вже багато там було відверто проросійських громадян. Скажімо, у під'їзді нашого будинку з 10-ти квартир максимум у двох жили родини, які підтримували сепаратистів. Але їх вони не були готові воювати зі зброяєю в руках. Тепер бойовики суттєво укріпили свої позиції, але люди все ще хочуть бути з Україною, хоча й мають певні претензії до влади. Тому блокада ЛНР повинна бути максимально жорсткою! Ті проукраїнські луганчани, які лишилися в Луганську, її підтримують. Водночас влада повинна забезпечити підтримкою тих людей, які хочуть вийти на територію, підконтрольну Україні. Адже ми на самперед воюємо не за територію, а за наших громадян».

Лариса Решетняк: «Коли їхала з Луганська після похорону Олександра, то думала, що повернеться додому через кілька тижнів. Але розтягнулося все надовго. І все ж вірю, що Луганщина буде визволена. І дуже хочу цього!».

* * *

Ось така вийшла розповідь. Сподіваюся, прикладатці отримали трохи більше інформації про Луганщину та про їхнього незабутнього майданного побратима. А народного Героя України чи орден Небесної Сотні Олександру Решетняку обов'язково дадуть пізніше. Головне, щоб ми не забували про нього...

Сергій ЛАЩЕНКО

НА ШЛЯХАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ БОРТЬБИ

ШТРИХИ ДО БІОГРАФІЇ
ДМИТРА МАЇВСЬКОГО

Дмитро Маївський (псевдоніми — Майченко, Тарас, Ко-кар, Дума) — український військовий і політичний діяч, член Організації українських націоналістів, соратник і побратим Степана Бандери, Романа Шухевича, Івана Климіва-Легенди. Волею долі і з власних переконань став на шлях боротьби за Незалежність України.

Він народився 8 листопада 1914 року (на саме свято Дмитра, тож не випадково його так назвали батьки) у селі Реклинець (тепер — Сокальського району Львівської області) в учительській сім'ї, де завжди панував дух високого патріотизму, плекали почуття національної гідності.

Освіту здобував у сокальській гімназії, у Ракові (Польща) та деякий час навчався у Львівській торговельній школі.

З юнацьких літ брав активну участь у національно-визвольній боротьбі проти польського окупаційного режиму в Західній Україні. «Ще учнем вступає до юнацтва ОУН, а членом Організації українських націоналістів стає з 1933 року. Веде активну роботу серед студентської молоді в школі. Саме тоді, 1934 року, на кілька місяців потрапляє в тюмур за підозрою в організації вбивства співробітника польської поліції. Засуджений у Львові на десять років тюмур. Там Маївський проходить принизливі зневажання та тортури з боку польської поліції. На знак протесту оголошує десятиденне голодування. За браком доказів суд звільняє Дмитра...» (Гоман Р. В., Жежерун С. Ю., Коваль І. М. Нариси історії села Реклинець. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. — С. 202). Проте звільнення з в'язниці аж ніяк не означало, що він позувся недремального поліцейського нагляду.

Та все ж Дмитро Маївський завжди брав активну участь у заходах, організованих «Просвітою», «Рідною школою», вишивував будь-які нагоди виголосити свої патріотичні промови, пробудити національні почуття українців. Його слово завжди будо дorchечним, потрібним і корисним.

У книзі «Нариси історії села Реклинець» читаємо: «1937 року дуже голосними були святкування на Маківці і Підлісці (могила Маркіяна Шашкевича). На щорічні масові всенародні маніфестації з Радехівщини, Сокальщини і Жовківщини їхали організовано сотні

свідомих людей, одним з організаторів і провідників цих масових акцій був Дмитро Маївський — «Косар». Коли він зі своєю групою вертався з акції на Маківці, в одному з сіл мав масову відправу активу перед походом на Підліску гору. Сотні хлопців установилися чотиркутником, а «Косар» мав до них запальну загальну промову. Говорив голоно на тему необхідної радикальної розправи з комуністичною заразою».

Напередодні Другої світової війни Дмитро Маївський очолив повітовий провід ОУН Жовківщини, а пізніше, у 1939–1940 роках, був призначений обласним провідником ОУН Холмщини. У цей час співпрацює з Іваном Климівим-Легендою (уродженець села Сілець, тепер — Сокальського району), про що згадується в історико-краєзнавчому збірнику «Надбужанщина» (том 2), стає одним з провідних діячів ОУН на теренах Сокальщини, свою діяльність поширює в м. Угнів.

1 вересня 1939 року Німеччина напала на Польщу. «Німецько-польська війна допомогла вирватися на волю тисячам українських політичних в'язнів. Повертаючись з брестської тюмур, в Сокалі зупинився на короткий відпочинок Степан Бандера. Тут він зустрівся з обласним провідником ОУН Холмщини Дмитром Маївським та іншими керівниками організації і зобов'язав їх, аби всі члени ОУН, які вийшли з польських тюрем і таким чином стали розкінспірованими, відходили на Захід» (Вашків І. Сокаль і Прибужжя. — Львів: Каменяр, 2000. — С. 117). Дмитро Маївський завжди ретельно виконував накази та доручення керівництва вищого рангу, але водночас і сам залішився ініціативним.

Петро Дужий у своїй книзі «Степан Бандера — символ нації» підкреслює: «...В той час Бандера, як політичного діяча, знали широкі кола громадськості, а Маївського лише дехто. То два націоналісти були подібні між собою, між ними існували не лише взаєморозуміння, а й прихильність, ставлення один до одного».

На початку німецько-радянської війни 1941–1945 років Дмитра Маївського призначили ре-

ферентом Крайового проводу ОУН на західних українських землях, основним завданням якого була координація дій похідних груп ОУН. Обирається на Другий Великий збір ОУН в Кракові.

У 1941–1942 роках Дмитро Маївський стає заступником Крайового провідника Організації українських націоналістів у Києві, а в 1942–1945 роках — членом Продводу ОУН. Діяти доводилось в жорстоких умовах підпілля, строгої конспірації.

Та все ж 20 листопада 1942 року Дмитро Маївський потрапив у Львові в гестапівську пастку, але, навіть будучи пораненим, зумів вирватися з неї, врятував таємні документи і застрелив двох гестапівців.

У той час (зокрема, протягом 1941–1943 років) Дмитро Маївський займається пропагандистською роботою в різних регіонах України, редактує підпільні видання «Ідея і чин», «За самостійність України», «Молода Україна». Левова частка дописів у них належить перу редактора, хоча він багато займається і з авторами. Ще одна важлива віха його діяльності: одночасно читав для курсантів-військовиків лекції на тему: «Советська дійсність і праця ОУН».

Разом з Романом Шухевичем і Зеновієм Матолою Дмитро Маївський на Третьому Всеукраїнському Великому зборі ОУН в 1943 році був обраний членом Бюро Проводу ОУН, виступив одним з ініціаторів створення Антибільшовицького блоку народів та Української головної вільної ради (УГВР).

1945 року Дмитро Маївський разом з генералом Дмитром Грицаєм отримав від цієї Ради доручення зустрітися з членами Бюро Проводу ОУН Степаном Бандерою, Ярославом Стецьком та іншими діячами, які перебували за кордоном. Їхня місія — узгодити з керівництвом дій усіх складових частин Руху Опору в Україні.

19 грудня 1945 року при переході чесько-німецького кордону Дмитро Маївський і Дмитро Грицаєй потрапили у засідку чеської поліції. Під час короткої сутички Дмитро Маївський, аби не потрапити до рук поліції, застрелився, а Дмитро Грицаєй був схоплений і через деякий час страчений у празькій в'язниці. За іншими джерелами, він покінчив життя самогубством.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

ЛИСТ В НОМЕР

Доброго дня, шановна редакція! Знайшла в газеті «Свобода» за березень 1918 року вірші Георгія Гасенка, брат моого прадіда (<http://www.svoboda-news.com/archiv/pdf/1918/Svoboda-1918-029.pdf>).

Вони написані в 1914 році, на початку Першої світової, коли двадцятирічний Георгій ще працював у Берліні в бюро по найму робітників з Росії і Галичини. Коли почалася війна, я так зрозуміла, що він був заарештований, але інтернований з Німеччини як хворий на туберкульоз. Ця інформація з книги Чикаленка (http://chronic.chatu.org/Cykaleenko_Yevhen/Schodennyk_1907-1917.pdf). Буду вдячна, якщо це буде відмінно використано в газеті.

Наталя Володимирівна

Георгій ГАСЕНКО

I СИНІ, I ЖОВТИ

І сині, і жовті квітки розцвіли
На полі, в садках,
там, на рідній землі.
Квіточки сі довго
десь сковані спали,
Під грім, близкавицю
на долю чекали;

Як сонце зігріло і дощик упав,

То й кожний квіточок
головку підняв...

Квітки сі прекрасні,
так пишно ростуть,

Бо кров'ю полити
і кровію тхнуть!..

І сині, і жовті чудові сі квіти,
Гей, довго прийшлось
комусь їх ростити,

Гей, довго прийшлось
їх комусь пильнувати,

Щоб квіткам сим
красиву долю придати...

НАД УСЕ!

(Національний марш)

Ненько рідна, Україно, Ти нам в світі над усе:
Наша гордість, наша слава, Жите, щастє, наше все!
Красше всякої музики Твоя мова — з краю в край,
Твоя пісня нас в неволі Переносить з пекла в рай!
Хоч гірка народна доля, Хоч орел твій з двома б'ється,
Хоч в кайданах твоя воля, Але ранок вже сміється!..
І степовий вітер вільний Правду в світі рознесе:
Рідна ненька—Україна Українцям — над усе!

Жовтень 1914 р.

Одиночна військова в'язниця

Берлін

У США ВІДКРИЛИ ПЕРШИЙ В КРАЇНІ ПАМ'ЯТНИК НЕБЕСНІЙ СОТНІ

У США відбулося урочисте відкриття та освя

ВАТНА ВТОМА

ЯК НЕ ПОТРАТИТИ НА ВУЛИЦЮ ВБІВЦЬ МАЙДАНУ

Нам доведеться пройти і через це. Через реїнкарнацію Кернеса. Через оплески Добкіну, який забажав мати вулицю імені «Беркута» — убивць Майдану. І, може так статися, через радість від поразки «поганого хлопця» Філатова і перемоги «хорошого хлопця» Вілкула. І вітерпіти опік у нашій зраненій душі від тріумфу Ківалова, який запроторив до в'язниці лідера Автомайдану.

Доведеться пройти через те кепське відчуття, коли «всі — погані, і нахай вони виришують без мене, я в цьому паноптикумі участі не беру».

Суть великих випробувань у тому, що по-справжньому починаються вони тоді, коли смугу перешкоди начебто пройдено, і ти вже — чемпіон. Не вогонь, не вода, не мідні труби випробовують нас на міцність, а відчуття безсиля від перемоги, що постійно вислизає. Від безпорадності лідерів і втоми героїв. Від спустошенності післявоєнним миром, який ти зовсім не таким уявляєш.

Нам нікому крикнути: прийди і допоможи! Самим доведеться шукати менше зла, вибирати між героями і законом. Мутичиться в моральних суперечках про війну, яка аморальна за своєю природою. І спостерігати, як у пробіті в обороні країни проломі суне потік біженців, що повертаються. Не тих, що покинули будинки в Донецьку, а тих, що, злякавшись революції, залишили високі пости в Києві. Вони повертаються, облаштовуються у партійних списках і кадрових резервах, обманюють детектори брехні і вдало воюють з люстрацією.

А більшість нікуди і не тікала. Забилися в щілини. Голосували, як треба. Начепили синьо-жовті стрічки. А, відпочиваючи влітку в Криму, змінювали їх на смугасті. Так спокійніше.

Вони готові мститися. Загальним і таємним голосуванням. Мститися за своє боязтво. За Леніна, поваленого на Бессарабці. За нашу ненависть до Путіна. Вони спугтають нам ноги, повиснуть на плечах мокрою ватою.

Вони довго чекали на березі, коли труп революції проплив повз, і їм здається, що цей час настає.

Скажи нам, Дніпропетровськ, чи був ти ширим у ті тяжкі часи, одягнувшись у синьо-жовті кольори? Чи це все фантазії Коломойського? І ти від усієї душі святкуєш день радянських партізанів, 90 відсотками голосів бажаєш, як і раніше, називатися ім'ям кривавого поплічника Йосипа Сталіна?

Скажіть, Запоріжжя і Маріуполь, вам справді настільки дорогий совок, що ви готові віддати голоси за політиків, куплені Ахметовим?

Вони не кличуть Путіна, вони просто хочуть старого вина в старих міях. Витримане, червоне, з серпом і молотом, хіба воно не міцніше, ніж п'янкіше?

Торгівці на базарах, перукарі в перукарнях, кондуктори в тролейбусах, вони — знають, і чистою українською переконують нас: ніяких російських військ на Донбасі немає, а це Порошенко, Коломойський і Ахметов заробляють гроши війні. Так вважати — спокійніше. Затягнути стару пісню співачки, кожна з яких вважає себе «голосом України», поденники, які називають себе журналістами, політологи, що лякають апокаліпсисом. Заколисуються: жодній війни немає, ти просто втомувся, відпочинь.

Робити історію — виснажливе заняття. Навіть просто помінятися назву міста. А раптом не вийде? А раптом схибимо? Чи не краще залишити все, як є? Дуже хочеться стабільності. Але стабільності у Все-світі немає, є лише інерція. І ця інерція найчастіше — інерція падіння.

Пошук людності в захарченках і плотницьких Мочановим і потім Андрієм Куликівим — це теж від утому. Від виснаження громадянського імунітету. Це — спокуса здається хворобі, відлежатися, набратися сил. Здається: потрібен перевочинок, після якого обов'язково переможеш. Але Путін — не застуда. Він знищить стомлених.

Утома змушує нас шукати «зра-

ду». Адже ми не уявляли собі, наскільки все прогнило в нашому королівстві й яких поневірять потребують цілі, які ми собі намріяли. І страх від того, що не розрахували сили, промахнулися з термінами, змушує нас шукати винних.

Це — не радикалізм, це всього лише втома.

Хтось утомився від війни і хоче миру, хтось — від перемир'я і чекає, щоб війна розставила всіх по своїх п'єdestалах.

Скажіть, брати-патріоти, хіба наша справа не справедлива, хіба наша мрія не висока? Чому ж ми так бойомся цього «особливого статусу» з його виборами й амністіями? Не віримо в свої сили? Боїмся, що бандити проникнуть на нашу територію, у наші медіа, у нашу політику й переконають нас? І ми покірно підемо у них на поводу? Відмовимося від НАТО? Слухняно змінно Конституцію? Зіллемо Незалежність?

Цей стан лікарі називають панічною атакою. Всепропальство робить нас ватниками — не треба ні Кисельова, ні ольгинців. Тільки всепропальство.

Населення — воно завжди вирізняється пофігізмом. Народ — частина населення, яка бажає змін. Але таких, щоб до кращого життя вожді вели не пустелею, а звождя молочних річок і кисильних берегів. І

земля обітovanа починалася за хвірткою. І тільки нація бачить мету і не шкодує життю. Але нація — лише частина народу, і дуже маленька частина населення. Вона видихається, лави її рідшають у боях, її заклики глушить вата. І якщо ми не затулимо собою проломи в цих лавах, вона помре.

Найактивнішим, як би не гнула їхні спини втома, рано чи пізно доведеться забрати в Кучми і Медведчука мінські вішки і вперішти кульгаву імперську кобилу так, щоб куряжа з-під копит стовпом валила. Нав'язати свій порядок денний. Ударити референдумом. Що було б з нами, звали ми війну з Росією суто на Міноборони? Якби не вступила в битву нація усіма своїми ресурсами?

Сьогодні головне поле битви — голови. Це — війна переконань, а танки і «Гради» — лише аргумент у суперечці. Треба відкласти автомати й озбройтися словом. Потрібні не 100 тисяч солдатів, а 100 тисяч агітарів. Не за БПП, «Укроп» чи «Свободу», а за європейську Україну. Щоб пішли впередиборній Лугандон. Щоб говорили з людьми. Це буде до ділка небезпечно, але чи ж нашим добровольцям боятися смерті?

А потім почнеться війна економік. І нам треба буде працювати більше і краще. І вата ремствуває, бо дуже чутлива до комфорту.

Того самого, коли можна жити по мінімуму, але й не працювати. А багатство, воно не може існувати без близькості до переможця. Така його природа. Бізнес політиків не зраджує, він передбачає. І якщо боляче від того, що колишні регіони йдуть від партії влади, — вийдите анальгіну.

Ми не перемогли імперію. Ми витягли самі себе з трясовини за волосся, як барон Мюнхгаузен, але нам потрібна точка опори. Віра. Нам треба повірити і перетерпіти.

Бігуни-стаєри знають, що таке друге дихання. Це коли вже немає жодних сил, коли — кранти, є одне бажання: здатися і відсапатися. Але якщо перетерпіти, то рано чи пізно відчуєши, як вдих стає надзвичайно глибоким і проникає в саму душу, як з'являється окріпність, і ватну втому знімає як рукою. І розумієш, що немає нічого неможливого. Немає слабких, які не стали б сильними. Немає ворога, який не буде б переможений.

«Нішо заздалегідь не визначено, — говорив один мудрий священик, — долі не існує. Є сила і свобода волі. І суд Божий».

Євген ЯКУНОВ,

Віктор МІШКОВСЬКИЙ

<http://www.ukrinform.ua>

ТИМ ЧАСОМ...

«ВАТНЕ СЕРЦЕ БАТЬКІВЩИНИ»

У центрі російського Красноярська художник Василь Слонов встановив інсталяцію «Ватне серце Батьківщини». Про це сам Слонов написав на своїй сторінці у Facebook.

«У нас є Батьківщина. І, безсумнівно, наша Батьківщина — вона Мати. І, звісно, у матері повинно бути серце. А яке воно, це серце? Звичайно ж, вітне, звичайно же, велике і тепле. Ймовірно, почорніле від поту і крові минулих поколінь. Почорніле від нашого морального потъмарення. Зморщене від нашого неробства і безтурботності... Серце Батьківщини як німій докір нам, блудним синам, які нерозважливо витрачають своє життя з іноземними валентинками...» — пояснив художник свою роботу.

Варто зазначити, що красноярський художник Василь Слонов відомий серією плакатів, присвячених олімпіаді у Сочі, на яких він намалював олімпійські кільця у вигляді колючого дроту або шибеници.

УНИАН

ВІДБУВСЯ ПРЕМ'ЄРНИЙ ПОКАЗ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ФІЛЬМУ «КАПЕЛАНИ»

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури України В'ячеслав Кириленко відвідав прем'єрний показ документального фільму «Капелани» автора і режисера Валентина Дігтяренка, продюсера Павла Казанцева.

«Такі фільми потрібні для серця кожного із нас. Якщо є бійці, капелани, митці, які також часто їздять на схід, і є український народ, який бореться за свою країну, — ми переможемо. У фільмі було сказано, що ми воюємо, бо нами рухає любов, а вони воюють, бо ними рухає ненависть. Потрібно, щоб цей фільм побачили не лише українські, а й європейські глядачі, тому він має бути представлений на всіх фестивалях і показах в Європі», — сказав В. Кириленко.

«Цей фільм про капеланів — це є фільм про український народ, який відстоює

КАПЕЛАНИ ЯРОША ЄДНАТИМУТЬ УКРАЇНУ

Капеланська служба ДУК «Правий сектор» ініціює духовний проект, спрямований на об'єднання України. Про це заявив керівник Капеланської служби ДУК «ПС» отець Микола Мединський (капелан Залізняк) під час пресконференції в «Укрінформі».

«Капеланська служба ДУК «Правий сектор» розпочинає абсолютно нову програму своєї діяльності — під назвою «Віра. Традиція. Чин». Початковим проектом програми є духовна акція «Майдан молитви за перемогу, єднання та мир» перед іконою Богородиця Єдинання, яка походить із далеких Соловецьких островів, перед якою молилися сотні чи тисячі геройв національно-визвольної боротьби минувшини», — сказав М. Мединський.

Він підкреслив, що проект не має на меті «прив'язатися до певної релігійної громади, до певної церкви, тим більше — до певної політичної сили, чи певного бойового батальйону, чи певного прошарку суспільства». Акції плануються проводити у різних бойових і резервних батальйонах, на майданах, у церквах, монастирях по всіх регіонах.

«Наш метод — це синтез духовного з патріотичним. Будуть художні проекти, для яких запрошуватимуть митців і зачалигатимуть до створення витворів мистецтва бійців на передовій. Буде тісна співпраця з проектами реабілітації наших воїнів», —

розвів М. Мединський. Він закликав усіх долготочатися до ініціативи, насамперед спрямованої для допомоги бійцям.

«Мусимо зробити все важливе для надання більш активного духовного опікунства для бійців — як на фронті, так і коли вони повертаються на реабілітацію або на ротацію, а також максимально докласти до зміцнення та утвердження духовно-патріотичного стрижня у свідомості кожного українця», — підкреслив М. Мединський.

У свою чергу, відомий поет і видавець Іван Малкович наголосив, що ініціатива має бути спрямована на «одне українське військо». «Найбільше для України лихо — це те, що ми роз'єднані, що дуже багато батальйонів, які я сприймаю як одне українське військо», — сказав він.

За словами І. Малковича, таке єднання й українського війська, і митців нині вкрай важливі, оскільки «тепер кожній людині важко бачити, коли державці, які б мали займатися серйозно військом, часто займаються чимось іншим, і людина справді розгублена — чому вона ризикує життям».

«Завжди, де йдеться про культуру, про духовність, про єднання, якщо треба мое плече, хочу його підставляти, бо для мене це об'єднання — не на словах, а на ділі. І я розумію, що ви це робите на ділі, бо ви справжні справу там (на передовій — ред.) робите, найвельчинішу, найпотрібнішу для України. Тому я тут», — запевнив Іван Малкович.

(Продовження.
Поч. у № 34-39)**Глава 12. МІЖДЕРЖАВНІ ПРЕРОГОВОРИ****З ВІЙСЬКОВИХ ПИТАНЬ**

Провал серпневого державного заколоту, відомого як ГКЧП, та парад суверенітетів союзних республік на тлі наявного ядерного арсеналу на всій території Радянського Союзу змусили нове військово-політичне керівництво Союзу навести лад у питаннях безпеки СРСР у нових умовах.

З цією метою 10 вересня 1991 року Верховна Рада СРСР запросила до Москви представників союзних республік на міждержавні переговори з військових питань.

Верховна Рада України відрядила на ці переговори делегацію у складі голови комітету ВРУ Василя Дурдинець, міністра оборони Костянтина Морозова і мене, полковника Віталія Лазоркіна, народного депутата, заступника голови Спілки офіцерів України.

Як безпосередній учасник цих переговорів, я зберіг у своєму архіві записи, які робив під час засідань, що дає мені можливість відтворити деякі деталі подій тих днів.

До Москви на Київський вокзал наша делегація прибула 10 вересня 1991 року поїздом близько восьмої години ранку. Там нас уже чекав з автомобілем представник Генерального консульства України в Російській Федерації. Ми пройшли ранішніми вулицями союзної столиці до готелю «Москва»: там нам були заброньовані місця. Залишивши свої речі в готельному номері, ми виїхали до Міністерства оборони СРСР, де було заплановано проведення переговорів.

Переговори мали б розпочатися о 10 годині ранку, але через запізнення делегацій Литви і Грузії на 8 хвилин маршал авіації Євген Шапошников, новопризначений міністр оборони СРСР, розпочав їх о 10 годині 15 хвилин, привітавши усіх присутніх з початком роботи.

Він представив членів усіх делегацій і повідомив, що ми на цих переговорах маємо обговорити концептуальні питання безпеки, зокрема, якими бачать союзні республіки шляхи вирішення проблем створення єдиного військового простору оновленого СРСР.

Маршал авіації Євген Шапошников оголосив, що для допомоги нам у цій важливій роботі створена спеціальна комісія під головуванням його заступника генерала армії Костянтина Кобця.

Далі маршал Шапошников заявив, що у майбутньому союзному договорі оновленого СРСР головним питанням є визначення ролі і міс-

**Міністр оборони України
Костянтин Морозов**

«Кримська світлиця» публікує газетний варіант книги полковника Віталія Лазоркіна, одного із засновників Збройних Сил України і Спілки офіцерів України, про історію створення Українського війська, і звертається із закликом до видавців та потенційних спонсорів підтримати видання повної версії книги. Звертатися з пропозиціями можна на електронну адресу редакції — kr_svit@meta.ua, або автора — vlazorkin@ukr.net.

ця Збройних Сил СРСР: «Давайте говорити про Союз.

У Союзі ми маємо Міністерство оборони разом з іншими міністерствами. Це — цивільне відомство. Нижче під цим міністерством ідуть комітети, які складаються з цивільних осіб. Є такі комітети: військової політики, замовлень військової техніки, науки й інші. В системі Міністерства оборони СРСР є Збройні Сили, які підпорядковані міністру оборони, але перебувають під керівництвом начальника Генеральної штабу ЗС СРСР.

Ми пропонуємо скоротити кількість видів Збройних Сил СРСР до чотирьох: Страте-

де проливається кров, забув, що всі реформування здійснюються лише в інтересах підвищення ефективності ведення збройної боротьби, а об'єднання ППО і ВПС в один вид Збройних Сил СРСР поступово знищить як сам розвиток військ протиповітряної оборони, так і стратегію їхнього застосування для оборони об'єктів і військ від першого ракетно-повітряного удару противника, а також приведе до втрати контролю за повітряним простором у мирний час.

Як показало оборонне будівництво в Україні, то так і сталося, бо керівництво Міністерства оборони України зробило ставку на авіацію, яка тепер майже не літає, а комплекси ППО фізично застаріли.

Перечитуючи свої минулі записи, я все більше переконуюсь, що держава Україна, здобувши незалежність, так і залишилася у фарватері військової політики Москви.

Так, в Україні були створені власні Збройні Сили.

Vitalij ЛАЗОРКІН

Книга в газеті

значеного начальника Головного оперативного управління ГШ СРСР, та надав йому слово для доповіді.

Генерал-лейтенант Владимира розпочав доповідь з концептуальних питань проєкту військової доктрини оновленого СРСР, показуючи на схемах і мапах нові оперативно-стратегічні напрямки і відповідним міжнародним санкціям проти України, що повністю б пerekreslovalo наші зусилля в сфері державотворення.

Доповідь генерала Владимира все ще тривала, а відповідей на запитання, що виникли у мене, так і не було. Врешті-решт, я не витримав цього безглазда і рішуче підняв руку.

Генерал армії Кобець помітив мене і нервово вигукнув:

«Ну, що там у вас, полковник? Тільки давай бистро!».

Скориставшись його дозволом, я звернувся до доповідача, голось запитавши: «Товаришу генерал, прошу пояснити, за яким стратегічним задумом і за якою метою ви визначили Збройним Силам України саме балканський оперативно-стратегічний

раптом із здивуванням я побачив, що за задумом авторів військової доктрини оновленого СРСР війська Білоруської Республіки червоними стрілами прямували на Піренейський півострів до Іспанії через Польщу, Чехо-словаччину, Німеччину, Францію, а війська Збройних Сил України здійснювали рейд на Балкани через Угорщину, Австрію, Югославію.

Відповідно червоні стріли,

що виходили з інших республік по периметру європейської частини СРСР, сягали території інших держав Західної Європи, які перебували за тисячі кілометрів від кордону Радянського Союзу.

Зі змісту схем, які висили на сцені, виходило, що оновлений СРСР мав чомусь реалізовувати наступальну стратегію у можливій війні й утримувати війська в чисельності, яка б дозволяла окупувати всю Європу, що ах ніяк не вписувалося у військову стратегію незалежної України.

Оперативно-стратегічні завдання для угрювання військ викладалися у доповіді сухою військовою термінологією і не мали під собою відповідного військово-політичного обґрунтування.

Тому у мене, як у офіцера, який отримав добру оперативно-стратегічну підготовку під час роботи у штабі ПриКВО протягом 10 років, виникла низка запитань, що виходили з тих нових військово-стратегічних реалій на європейському театрі воєнних дій, якими аж ніяк не можна було нехтувати, а це:

1. Знікнення Варшавського договору та його Об'єднання Збройних Сил;

2. Знікнення сумарного військово-економічного потенціалу країн Варшавського договору, який давав можливість об'єднаним силам оперативно долати територію Європи вздовж і вппорек;

3. Утворення суверених союзних республік у складі СРСР, що вже не давало військово-політичному керівництву СРСР самочинно вирішувати вводити чи не вводити війська їхніх Збройних Сил на територію сусідніх незалежних держав Європи;

4. З позиції міжнародного права самочинний вступ військ однієї сусідньої держави на територію іншої су-

вереної держави розцінюється як збройна агресія з відповідними адекватними протидіями і санкціями ООН щодо держави агресора;

5. Для молодої незалежної держави Україна будь-яке порушення з її території кордонів сусідньої держави військами СРСР було б розцінене як агресія України з усіма відповідними міжнародними санкціями проти України, що повністю б перекреслювало наші зусилля в сфері державотворення.

Доповідь генерала Владимира все ще тривала, а відповідей на запитання, що виникли у мене, так і не було. Врешті-решт, я не витримав цього безглазда і рішуче підняв руку.

Генерал армії Кобець помітив мене і нервово вигукнув:

«Ну, що там у вас, полковник? Тільки давай бистро!».

Скориставшись його дозволом, я звернувся до доповідача, голось запитавши: «Товаришу генерал, прошу пояснити, за яким стратегічним задумом і за якою метою ви визначили Збройним Силам України саме балканський оперативно-стратегічний

проєкт?».

Це прикро, тому що ця подія була однією з перших інтелектуальних перемог представників національної військової думки молодої незалежної держави над консервативним військово-політичним керівництвом радянської імперії.

Голова нашої делегації Василь Васильович Дурдинець, уважно слухаючи мої запитання, відповіді генерала Владимира і реакцію генерала армії Кобця, стримано посміхався. Він був явно задоволений моїми діями і моїм фаховим підходом до обговорення військової доктрини СРСР.

У перерві до мене підійшов Костянтин Морозов і попросив сигарку. Цигарок у мене не було, бо я не палив, тому швидко знайшов пару цигарок у курці і ми вийшли на сходи та запалили.

Після несподівано невдалого початку і швидкого завершення пленарного засідання генерал армії Кобець запропонував усім делегаціям для подальшої роботи розійтися по аудиторіях за інтересами: прихильникам створення національних Збройних Сил зібралися до однієї аудиторії, а прихильникам єдиних Збройних Сил пройти до іншої аудиторії.

Делегація України попрямувала до зали, що призначалася для засідань делегацій незалежних держав, прихильників створення національних Збройних Сил: Азербайджану, Білорусі, Грузії, Латвії, Литви, Молдови, Росії. Нам треба було розглянути питання про правові засади створення Збройних Сил незалежних держав і цивілізованого поділу Збройних Сил СРСР.

Молдова і Литва вже оприлюднили свою військову доктрину, де визначились із завданнями щодо створення власних Збройних Сил.

Україна також мала підготовлену мною Концепцію створення Збройних Сил України. Підготував я і проекти законів «Про оборону України» і «Про Збройні Сили України», і хоч ці проекти законів були передані мною лише 6 вересня заступнику голови комісії з питань оборони і національної безпеки Верховної Ради України Мисникіу Павлу Олексійовичу для внесення їх на обговорення в інші комісії Верховної Ради, можна було стверджувати, що Україна у вирішенні питань оборонного будівництва йде попереду інших незалежних республік.

Станом на листопад 1991 року робота над військовим законодавством у цілому провалася успішно: мої проекти почали розглядатися в органах державної влади, опрацювалися в міністерстві юстиції. Було сприйнято і мое формулювання терміна «оборона України» в Законі України «Про оборону України». Для мене було задоволенням те, що моя робота отримала розуміння і підтримку на державному рівні.

Про те, що Україна в оборонному будівництві рухається цивілізованим правовим шляхом, наголосив у своєму виступі на засіданні голова комісії з питань оборони і національної безпеки, народний депутат України Василь Дурдинець.

(Продовження
на 10-й стор.)

**Василь Васильович
Дурдинець**

напрямок і саме Балканський півострів як місце зосередження для угрювання військ Збройних Сил України; як ці завдання для Збройних Сил України взаємоподіжні з державними актами, що були прийняті 24 серпня цього року Верховною Радою України, чи проводили ви які-небудь консультації з військово-політичним керівництвом України з цього приводу?».

Генерал Владимира розгублено подивився на генерала армії Кобця і відповів лише загальними фразами про застосування нових підходів до опрацювання нової військової доктрини оновленого СРСР, яких саме, він не пояснив, тому з місця почались вигуки представників інших республік на підтримку моїх запитань.

Не знаючи, що ще сказати, генерал

За цими результатами можна було зробити висновок, що мій успіх у міждержавному переговорному процесі з військових питань, як члена офіційної делегації в статусі заступника голови Спілки офіцерів України, додав іміджу Спілці як державотворчої громадської організації.

Підсумком першого дня роботи міжнародних переговорів делегацій незалежних республік була резолюція, в якій була зафіксована спільна позиція учасників переговорів стосовно законності створення власних Збройних Сил новими суверенними республіками і необхідності просування цього процесу цивілізованим правовим шляхом.

Така резолюція стала надзвичайною подією для світової громадськості в умовах радянської імперії, оскільки на міжнародну політичну арену виходила нова суверенна Україна з її третім за могутністю арсеналом стратегічної та тактичної ядерної зброї та йше у самому центрі Європи.

Ця обставина неабияк стурбувала політикум європейських держав, що я відчув і на собі, коли після завершення переговорів у Москві з військових питань до Києва злетілася безліч кореспондентів і журналістів з різних країн. Дехто з них атакував і мій 312-й номер готелю «Україна», що на вулиці Пушкінській, де я проживав під час роботи у Верховній Раді над проектами військового законодавства. У робочій кімнаті свого готельного номера я утворив штаб з підготовки пакета національного військового законодавства.

Першими до мене завітали журналісти з французької «Антен-ІІ» та американської «Бі-Бі-Сі», які неодноразово вже брали у мене інтерв'ю. Основні питання точилася навколо проблеми створення Збройних Сил України і подальшої долі ядерної зброї.

Відповіді були цілком вітішними для громадськості Європи: створення Збройних Сил України відбудеться правовим еволюційним шляхом з тих військових формувань, які дислоковані в Україні, з поетапним скороченням їхньої чисельності до необхідних потреб забезпечення безпеки молодої держави Україна; наявний в Україні ядерний потенціал буде скорочений у контексті загального процесу ядерного роззброєння усіх держав та відповідного зміцнення загальноєвропейської системи колективної безпеки, куди прагне Україна.

Такі відповіді задовольняли кореспондентів, бо знімали політичну напруженість навколо військової політики України.

Оскільки я був на вістрі подій з реалізації військової політики України, то намагався давати журналистам кваліфіковані і політично виважені відповіді, які, за мою оцінкою, узгоджувалися з об'єктивною реальністю становлення молодої держави Україна і спиралися на тверде переконання та ширу віру у миролюбність її зовнішньої політики, у відродження її демократичних принципів з усіма рисами, притаманними сучасній цивілізованій державі: відкритість,

С. К. Марчук

повага до прав людини, гуманізм, прагматизм, готовність до міжнародної співпраці та до взаємодопомоги. Таке мое переконання походило з того, що я цілком широко довіряв нашому політичному керівництву в особі Леоніда Кравчука, Івана Плюща, Василя Дурдинця, Євгена Марчука. Особливу повагу в мене викликав Євген Кирилович своєю інтелігентністю й ерудованістю.

Також я, можливо, дещо наївно вірив у честь і офіцерську гідність щойно призначеної міністра оборони України Костянтина Морозова та плеєв свою надію, що і вони, ці люди, мене не зрадять, бо запорука цього я бачив у конкретних результатах моєї самовіданої роботи щодо створення Збройних Сил України та національної військової законодавчої бази.

Також виглядає дещо наївно, але я широко вірив, що моя активна громадська робота у Спілці офіцерів України та моя аналітична і публіцистична робота на майже мільйонну аудиторію військовослужбовців в Україні також гарантували мені прихильне ставлення з боку суспільства, членів спілки та посадових осіб держави, з якими я безпосередньо працював.

Крім того, результати моєї роботи були дуже важливими для державотворення, оскільки вони гарантували мирний розвиток політичних процесів в Україні. У короткий термін, на громадських засадах була проведена титанічна чергова робота з підготовки пакета військових законів за добрій десяток державних бюджетних інституцій без усяких зусиль для цього з боку можновладців, — це мало б таож гарантувати поважне ставлення з боку вищого державного керівництва. Проте, як показали наступні події, мої сподівання дійсно були наївними.

Тим часом, переговорний процес на міждержавному рівні, в якому я брав безпосередню участь, просувався з успіхом для України. Коли чергові переговори в Москві мали торкнутися питань розподілу ядерного потенціалу, до мене підійшов народний депутат України Степан Хмаря і попросив включити його до складу нашої делегації. Розуміючи, що в міжнародних переговорах вибуховий характер Степана Ільковича і його радикалізм можуть відіграти негативну роль, я все ж запропонував Василю Дурдинцю включити його до складу делегації. Вираз на обличчі Василя Васильовича був красномовним, але я мотивував прохання тим, що таке важливе питання, як доля ядерної зброї, вимагає приступності на переговорах представників національно-демократичних сил нашого парламенту, щоб уникнути політичних ускладнень під час обговорення результатів цих переговорів у Верховній Раді України.

Василь Васильович погодився з цим, і Степан Ількович став членом нашої делегації. Втім, участь Степана Хмаря у переговорах не зашкодила.

Про це свідчать публікації часописів тієї доби, статті в газеті «Народна армія», написані на основі інтерв'ю, які брав у мене військовий

кореспондент майор Геннадій Ключіков, зокрема, стаття «Позиція була твердою» в газеті «Народна армія» від 6 жовтня 1991 року.

Глава 13. II З'ЇЗД СПІЛКИ ОФІЦЕРІВ УКРАЇНИ

Різкі зрушення в політичному житті держави Україна, що були зумовлені серпневими подіями 1991 року, проголошенням незалежності України та початком процесу творення її Збройних Сил, змінивали відповідно до нових реалій і завдання Спілки офіцерів України, які мав би затвердити її позачерговий II з'їзд. До складу оргкомітету з підготовки і проведення з'їзду увійшли: голова спілки Вілен Мартirosyan, його заступники Віталій Чечило, Віталій Лазоркін, Володимир Мулява, Григорій Омельченко, Олександр Скіпальський, член виконкому СОУ Валентин Пилипчук і Анатолій Руснаchenko, а також народний депутат України Олександр Ємець і Микола Поровський.

У своєму виступі кандидат в Президенти України, народний депутат Левко Лук'яненко торкнувся проблем творення армії та застеріг про непропустимість зволікання урядом Віктора Фокіна у видленні коштів на оборону.

Голова СОУ полковник В. Мартirosyan у своїй доповіді порушив свою улюблену проблему про правовий і соціальний захист військовослужбовців у період перетворення ЗС СРСР на Збройні Сили України, наголосивши, що треба звільнитися від реакційних і консервативних генералів, які перешкоджають створенню національної армії, закликав позбутися протекціонізму і сприратися в кадровій роботі на СОУ, особливо при призначенні на вищі посади. Далі Вілен Мартirosyan розповів, що у Верховній Раді пройшов перше читання проекту закону «Про правовий і соціальний захист військових і їхніх сімей», запропонував провести індексацію зарплат офіцерів і прапорщиків та створити спеціальну організацію для будівництва житла безквартирним офіцерам та курси з перепідготовки офіцерів, що звільняються в запас. Він пропустив, що для цієї мети можна буде використати кошти від реалізації наявного надлишкового військового майна й об'єктів Міністерства оборони СРСР.

У кінці своєї доповіді голова СОУ полковник Вілен Мартirosyan попросив у з'їзду для себе додаткових повноважень, що спричинило прикрай конфлікт і на що делегати з'їзду аж ніяк не могли погодились як члени громадської, а не військової організації.

У своїх виступах Володимир Мулява з Києва, полковник Анатолій Русин з Одеси, полковник П. Козир з Білого Церкви, капітан II рангу І. Мерінчик з Івано-Франківська наголосували на тому, що війська мають присягнути на вірність Українському народу до референдуму 1 грудня 1991 року, а ті, хто не присягне, мають бути звільнені, а осінній призов має залишитися в Україні.

У своєму виступі я розповів про створення Спілки колективної оборони СНД, про зміну принципів комплектування армії та про військову підготовку молоді, а також про реформу військової освіти.

Для Спілки офіцерів України у процесі проведення військової реформи міністр відводив лише одне завдання — консолідування демократичних сил навколо виховання у військовослужбовців почуття честі, гідності та відповідальності перед Батьківщиною і народом за виконання свого військового обов'язку та здійснення їхнього соціального захисту. Цю роль міністр також відводив і новозароджений у Вінниці «Асоціації воєннослужащих» та офіцерським зібраним. Здається, що К. Морозов не усвідомлював реакційну сутність цих організацій, що єднали в соціальну силу офіцерів, далеко не патріотів України, здатних чинити перепони процесу державотворення.

Далі слово мав Микола Поровський, народний депутат України. У своїй доповіді про-

роні і державної безпеки та запропонував на посаду голови СБУ призначити народного депутата України Олександра Ємця.

Делегат з Волині М. Куценко висловив занепокоєння щодо фактів розкрадання військового майна, делегат з Криму полковник М. Скипа розповів, як напружують політично обстановку на північному сході України, підігриваючи антиукраїнські настрої, а делегат з Львова полковник Михаїл Хабаров виступив із засудженням протекціонізму в армії.

Гість з'їзду з США, вчений-історик Тарас Гунчак розповів про три попередні з'їзди українських військовиків у 1917-1920 роках, а голова Комітету солдатських матерів Валентина Артамонова розповіла про стан роботи з українськими військовими з армії інших незалежних держав.

Капітан-лейтенант Микола Гук з Севастополя розповів про стан справ на Чорноморському флоті, а мічман з Північного флоту Олексій Зінченко і старший лейтенант Віктор Овдієнко з Туркестану розповіли про ставлення до українців у своїх військових частинах і запропонували пришипнити переведення українців — офіцерів, прапорщиків і мічманів на Батьківщину.

У своєму виступі кандидат в Президенти України, народний депутат Левко Лук'яненко торкнувся проблем творення армії та застеріг про непропустимість зволікання урядом Віктора Фокіна у видленні коштів на оборону.

Голова СОУ полковник В. Мартirosyan у своїй доповіді про створення на Чорноморському флоті, а мічман з Північного флоту Олексій Зінченко і старший лейтенант Віктор Овдієнко з Туркестану розповіли про три попередні з'їзди українських військовиків у 1917-1920 роках, а голова Комітету солдатських матерів Валентина Артамонова розповіла про стан роботи з українськими військовими з армії інших незалежних держав.

Резолюція II з'їзду СОУ також рекомендувала Кабінету Міністрів України:

— наявний на території України військово-промисловий комплекс узгодити з економічними потребами і можливостями України, зорієнтувати його потужності на забезпечення ЗСУ сучасною технікою й озброєнням;

— зобов'язати територіальні органи Служби безпеки України припинити несанкціоноване вивезення за межі України військової техніки, зброяння та матеріальних цінностей військових частин;

— призначити з числа членів СОУ уповноважених Верховної Ради у військових частинах, дислокованих на території України, з функціями державного контролю за життєдіяльністю військ і виконанням ухвалених Верховною Радою рішень з військових питань;

— провести переатестацію всіх офіцерів і генералів, які усі кадрові призначення від рівня командирів батальйонів і вище у Збройних Силах та в правоохоронних органах України вирішувати з урахуванням позиції СОУ;

— створити фонд допомоги сім'ям військових, які будуть переведені на службу в Україну;

— створити Комітет з питань соціального і правового захисту військовослужбовців, до складу якого залучити представників Спілки офіцерів, Комітету солдатських матерів, Організації ветеранів афганської війни та війнів-ліквідаторів аварії на ЧАЕС;

— розпочати з 1992 року будівництво житла для військовослужбовців, які звільняються в запас;

— прискорити розробку закону про пенсійне забезпечення військовослужбовців.

З'їзд також прийняв Звернення до військовослужбовців, які проходять службу в Україні, із закликом взяти активну участь у референдумі 1 грудня і підтримати рішення Верховної Ради про проголошення Акта про незалежність України.

Як організатор і учасник II з'їзду, стверджую, що увага з боку суспільства і влади до II з'їзду і до планів СОУ була значною. Багато хто з можновладців і генералів побачили, що СОУ стала реальною силою, здатною суттєво впливати на процес творення якісно нових Збройних Сил, що стимулювало бажання у багатьох амбітних офіцерів долучитися до процесу творення Збройних Сил України, а не залишатис

КРИМ, ЯКИЙ МИ ХОЧЕМО ПОВЕРНУТИ

Провалля в півтора року відділяє нас сьогодні від того Криму, який ми втратили. Втратили через власну бездумність, безвольність, інертність, через орієнтацію більше на минулі, аніж на майбутнє, через ігнорування істини, про яку знали ще стародавні римляни, які казали: «Non progreedi est regrediri», себто не просування вперед є відкочуванням назад. Справді, ігноруючи прогрес, прив'язавши себе до сумнівних принципів недавнього радянського минулого, чи могли ми опинитися десь інде, як не в тому самому минулому? Хтось може заперечити мені, кажучи, що радянське минуле було де в чому нагабато привабливішим за сьогодення. Так, у тому минулому не існувало безробіття, зате був восьмигодинний робочий день, робітники вчасно отримували зарплату, в тому минулому виплавлялися сотні мільйонів тонн металу, будувались сотні тисяч станків, автомобілів, сотні кораблів, літаків, десятки космічних ракет, у тому минулому громадяни були забезпечені безкоштовною освітою, безкоштовним лікуванням, і, виходячи на пенсію, не сушили собі голову, де ж її, ту голову, прихилити та як прожити день. Все те, безсумнівно, було. Шоправда, при тому чомусь сором'язливо забувають згадувати про те, що бригади сумлінних працівників змушені

були тягнути на собі нероб, ледарів та п'яниць, про те, що зарплати були не надто високими, що з мільйонів тонн низькоякісного металу вироблявся, як правило, такий же низькоякісний мотлох, що пенсії колгоспникам почали платити лише з 1964 року і їхній розмір був лише 12 карбованців. Ані моя бабуся, Олександра Василівна, ані мій дід, Федот Іванович, пенсії ніколи не мали. Мого товариша, який, демобілізувавшись у 1968 році, заходився вибивати пенсію своєї матері, вразило те, що пенсія, нарахована їй — оті самі 12 карбованців, була в чотири рази меншою за щомісячні кошти, які держава виділяла на утримання службового пса.

Власне, спогади про соціалістичний рай стосуються лише недовго-го періоду кінця сімдесятих — початку дев'яностих років. На жаль, після розвалу СРСР ми не спромоглися визначитися з нашими пріоритетами. Велика — краще б скажати — переважна частина суспільства продовжувала плентатись у фарватері змертвілої комуністичної ідеології, яку тією чи іншою мірою експлуатувала совокова, по суті своїй, влада. Замість того, щоб зберегти і покращити існуючу на той час систему соціального захисту, влада під невпинне кампанію щодо її турбот про народні інтереси просто зруйнувала, розікрава економічну основу, що формувала той захист.

КОНКУРС НА КРАЩУ СТАТТЮ З ДЕОКУПАЦІЇ КРИМУ

«Центр політичного аналізу та прогнозування «Крим», Комітет із захисту прав кримськотатарського народу, громадська організація «Український дім», а також низка інших громадських організацій оголосили про проведення конкурсу на кращу наукову статтю на тему: «Стратегія деокупації та реінтеграції Криму в Україну в контексті безпеки в Чорноморському регіоні».

Про це на прес-конференції в Києві сказав голова «Центру політичного аналізу та прогнозування «Крим» Ескендер Барієв, повідомляє кореспондент «Крим.Реалії». За його словами, статті прийматимуть до 20 жовтня 2015 року. Автори трьох найкращих статей отримають грошові премії. «За 1 місце — 2,5 тисячі гривень, за 2 місце — 2000 гривень і за 3 місце — 1,5 тисячі. Крім того, автори найкращих статей візьмуть участь у конференції з безпеки в Чорноморському регіоні, яка відбудеться в листопаді у Стамбулі», — сказав Е. Барієв. Він також зазначив, що статті учасників будуть систематизовані і видані у вигляді окремої брошюри.

Організатори конкурсу сподіваються, що ці роботи стануть основою для формування державної політики України з реінтеграції Криму. Е. Барієв зазначив, що організатори готові проводити громадські акції для залучення уваги органів влади до результатів конкурсу. Він також повідомив, що серед організаторів конкурсу — голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров. За словами Барієва, до складу конкурсної комісії увійдуть експерти Інституту стратегічних досліджень та інших авторитетних наукових установ України.

Якщо вірити російським ЗМІ, увесь світ, затамувавши подих, чекав, що скаже В. Путін на 70-й сесії Генасамблеї ООН. Смішно, бо свою позицію з сирійського питання він висловлював практично щоденно у всіх можливих форматах, і тут ходить до циганку було не обов'язково. І вже зовсім подіяльно журналісти верещали від захоплення, порівнюючи його виступ з виступом Барака Обами, бо «Путін говорив краще», і четверта каденція йому, такому розумному, забезпечена. Не знаю, чи піддалися ейфорії телеглядачі, але той факт, що диктатор підтримує собі подібного, не суперечить логіці.

Про те, що в geopolітії Росії та Америки більше спільного, ніж різного, можна вже почути і на російських телевізійних шоу. «Ми критикуємо Америку неискренне, потому что поступаємо так же, когда это касается наших интересов», — зауважує один із гостей програми «Вечер» В. Солов'йова. І гість не проти піділити між Росією й Америкою зони впливу: «Мы же великая держава, а поэтому не хотим подчиняться порядку, установленному Америкою». А далі про те, що «як велика держава» Росія «имеет право» втручатися в життя держав, що поряд: України, кавказьких, азійських, бо «они должны быть с нами».

Промовець не пропонує дозволити щось подібне й Америці, але тільки не президент, який і в Сирії бачить свої інтереси, отже, готовий допомагати Башару Асаду, і Рада Федерациї Росії вже дала згоду на використання російських Збройних сил на території Сирії.

Днями допомагав мені з ремонтом ходильника син давньої знайомої, що постійно мешкає у Белгороді. Звернула увагу, що на одній руці у нього всього півтора пальця — мізинець і половина безіменного. Він пояснив, що покалічил його на чеченській війні, вдруге пішов туди добровільно і зустрів там багато тих, з ким вже був пов'язаний кров'ю, бо «війна — як наркотик». «І що, чеченці дуже жорстокі люди?» — запитала, не в силах відвести погляд від скалічені руки. «Не більше, ніж ми. У нас були спешальні кімнати для тортур, де кров лилася рікою», — пояснив чоловік. «І за що воювали?». «Щоб вони не влаштовували теракти». Хоча, зрозуміло, це не з терактів починалося.

Все те робилося на наших очах, з нашою мовчазною згоди, купленої дешевою електроенергією, дешевим газом, пільгами, за які ми боролися й якими щедро засівала наша влада. Доборолися, дозасівалися. Світ пішов перед, а ми лишилися там, у минулому. Ослабивши, занедбавши себе, чи могли ми, насправді, сподіватися, що хтось не скористається тим?

До чого це я? До того, що перш ніж говорити про повернення Криму, варто задуматися над тим, а який Крим нам, власне, потрібен? Відкинувши ностальгію, варто ясно усвідомити, що повернути минуле неможливо. До чого приводять такі спроби, можемо бачити на власні очі в Криму сьогоднішньому.

Повернення в гавань старої, закорузлої системи, навіть без міжнародних санкцій, навіть без блокування з боку України, жодним чином не привело б до розвитку і процвітання цієї неймовірно перспективної, на загал, території, адже як військова база чи міжпланетний піонерний стіл світівна, насправді, не цікавить. Крим мав би вельми принадні перспективи як туристич-

ний центр, адже, окрім чарівної природи, крім неповторних красивів і особливого, притаманного лише йому клімату, він має ще й славу знаної оздоровниці. А що вже говорити про перспективи історичного туризму! Рівні давньогрецьких та скіфських міст всіяне практично все узбережжя. Грізni генуезькі фортеці, незрівнянний Бахчисарайський палац кримських ханів є унікальними і неповторними, але не варто навіть сподіватися на те, щоб стати туристичною Меккою, коли його залишеними, автодорогами притомить бронетехніка, переміщуються «іскандери», а над пляжами, на бриючому польоті, ревуть штурмовики.

Маємо прагнути іншого Криму. Не совкового, з його злодійкуватими, наскрізь корумпованими катрапами, що приходять нацарювати і втекти на Кіпри-Канари, і вже тим більше не того, із запліснівлих радянських міфів, що ще досі культуруються в запаленій уявіносії «руського мира».

Найперше, слід застановити, що це має бути саме Кримськотатарська автономія з перспективою відновлення в майбутньому власної державності. Це було б не лише справедливо, бо ж саме тут, у Кри-

му, і ніде інде сформувалася і розвивалася кримськотатарська нація — нація, яка протягом століть вистраждала своє право бути господарем на своїй землі, але це було ще й перспективно з погляду можливостей розвитку півострова, його безпеки, адже жоден добрій хазяїн не занапастить, не стане розкрадати свого дому, жоден добрій хазяїн не допустить до того, щоб його дім залишився безахисним перед зайдами, не здасть його ворогові, мов якийсь непотріб.

Як же мають виглядати перспективи розвитку Криму, в який ми, без сумніву, рано чи пізно повернемось? Які шляхи його розвитку бачать українці, а найперше, самі кримчани? Як нам повернути його, врешті?

Гадаю, ВЕЗ «Крим», дію якої на сьогодні de facto припинено громадянською акцією, зініційованою кримськими татарами, має тоді бути реанімовано, а її можливості розширені. Гадаю, мало хто буде запречувати проти того, що воєнний шлях повернення Криму є неприйнятним, але це — мої думки, а що думають наши читачі? Ваши відгуки, ваші думки, шановні «світлиці», були б безцінними для розуміння наших перспектив, стали б продовженням цієї теми.

Валентин БУТ

Севастополь. 9 березня 1993 року. День народження Т. Г. Шевченка. Виступає ансамбль Чорноморського флоту «Графська пристань». Фото Миколи Пляшечника

ДОРОГА МОЯ РОСІЯ. ДУЖЕ ДОРОГА...

народу» та інші подібні словосполучення вже офіційно увійшли до списку не рекомендованих для вживання, а згодом можуть стати забороненими. Хіба не образливо?

Цьому може лише посприяти продуктова блокада Криму, яку пов'язують з іменами Мустафієвим і Рефатом Чубаровом. Сьогодні для Криму — це найгаярчіша тема. Всі, хто б її не торкався, відзнають, що українські продукти харчування в разі дешевші, а сири та ковбаси — ще й якісніші. Визнають і те, що завезені з Росії, враховуючи логістику (це такий модний у РФ термін), значно подорожчають. Втім, резюме оптимістичне: Росія поганого не допустить. Але ж допускає вже ту ситуацію, яку маємо на сьогодні, і до якої привернула увагу автор та ведуча телепередачі «Все как есть» М. Волконська. У відпустці, з якої щойно повернулася, вона, ймовірно, мандрувала Росією, бо заявила, що вже тепер ціни у Криму найвищі, і з цим треба щось робити.

«Поясніть мені, дурній жінці, чому?» — зверталася вона до присутніх, хоч це і не вписувалося у звичайній протокол її поведінки. «Витверезити» пані Марію спробував представник влади Заур Смирнов, пояснивши, що тут завжди було дорожче, бо це ж курорт, тому треба створювати умови, щоб люди могли більше заробляти. До цього

хочеться додати: ї у вільній від роботи час ходили воювати з вітряками. А один із запрошених уже угледів за цим певну закономірність, бо, як він зауважив, у турецькій Анталії ціни вищі, ніж загалом по країні, бо вона — курорт. Тому вони мають бути вищими в «курортному» Білогірську, «курортному» Армянську чи Шолкіно, хіба ж не так? Та і в Сімферополі — жодного будинку відпочинку чи санаторію, і пробіжку до моря в 60 км здолає не кожен. Ось така невелика, розміром ледь не в пів-Туреччині Анталія. І навіщо тоді розвивати туризм, вихвалятися своїми успіхами щодо цього, якщо для переважної частини населення від нього один негатив.

Ралітом перед телекамерою з'ясувалися інші обставини, притаманні для нашого благодатного «райського» куточка сьогодні. Через перекріте водопостачання, як зізнався пристінний фермер, він збирася вже у шість разів менш врожай, та й взагалі в Криму немає вже внутрішніх ресурсів. До того ж тут лютують перекупники, на яких немає жодної законної управи. А ще російський закон дозволяє щомісяця піднімати ціни в межах 30%. І тепер, коли послабилось конкурентне середовище через вихід із нього України, ринок просто не може не відреагувати.

Втім, під час телефонного голосування лише 36% телеглядачів визнали ці несприятливі перспективи, хоч вже суттєво подорожчали овочі і фрукти. А ось ті, хто голосував через Інтернет (зрозуміло, це молодша аудиторія), налаштовані реалістичніше, і чергового злету цін очікує 59%, а 6% — взагалі голоду.

Іх уже не переконують заяви кримських лідерів про те, що все під контролем, як і

лідера усіх цих лідерів із Москви. Говорили ж, що ніхто із кримчан не повинен нічого втратити, а скільки втратили — і ні підрахувати. Хоча б те, що стосується вкладів в українських банках. Минуло півтора року, і 29 тисяч кримчан, у яких не все було гараждіз з документами, наприклад, відсутня кримська прописка, лише тепер одержали право на компенсаційну виплату, але в межах 100 тисяч рублів, незалежно від суми вкладу, який міг тягнути і на мільйон.

Чверть належної суми втратили й ті, у кого не було вчасно на руках необ

Саша (Олександр Володимирович) Сотник — письменник, публіцист, який створив телеканал на ютубі «Sotnik-TV», популярний російський журналіст. До того ж в Україні набагато популярніший і відоміший, аніж у Росії з її централізованою системою ЗМІ, орієнтованою на пропаганду.

Без страху і втоми Сотник намагається донести росіянам думку про трагічність ситуації, коли Росія чинить агресію щодо України. Звичайно, важко поодинці боротися проти державних ЗМІ, але, як відомо, крапля камінь точить.

— Ви багато працюєте зі смислами в інформполі. Як вам здається, яка головна зміна, що відбулася на російських телеекранах останнім часом?

— Антиукраїнська риторика зовсім, звичайно, не зникла, але її рівень поступово знижується. Пов'язано це зі зміненням напрямком політичного вектора.

— І вектор цей у бік Сирії?

— Так, Сирії тепер на російському ТБ дуже багато. Але справа в тому, що вона не надто впливає на обивателя, в якого власних проблем у надлишку. Різниця тут у тому, що Україна близько, і вся ця термінологія — «українські», «бандерівці» — сильно била по голові. А Сирія — далеко, і «ІДЛ», «ісламський радикалізм», як не старайся, але так сильно вже не впливає.

— У новому телесезоні на російському ТБ є дуже цікаві зміни. Наприклад, суперечка поганого з гіршим, на кшталт дискусії православного радикала Ентео з Прохановим, перехід телепропагандистів у розважальні програми...

— Ні-ні, вибачте, я не можу це все коментувати. Звертайтесь тут до телеменеджерів, починаючи з Кулістикова і Добродєєва (керівники «НТВ» і ВГТРК відповідно — ред.). А я так глибоко в російське ТБ намагаюся не влазити. І коли мені телефонують представники федеральних телеканалів, яких я ніжно називаю «федерастами», запрошують у свої ефіри, я ім відповідаю адекватно. Іноді й істинно великою і могутньою російською мовою.

— Тенденція останнього часу — Кремль готує фон для виступу Путіна в ООН. Жорсткий виїзд Сенцову і Кольченку — дуже засталегідь, щоб встигнути випустити пару в світ, кальмування справи Савченко, вправдувальні виrokи бейджамперам у «справі руферів»...

— Це все безглуздо. Будь-які спроби приглядити, прилизати російську владу в особі її президента приречені. Він вже накоїв стільки лиха, на-кликає на свою голову стільки прокльонів, що нашому пацієнтам нічого не допоможе. Звичайно, в Кремлі ще сподіваються щось виторгувати, умасити, залякати, викрутити руки. Але все це приречені спроби. Серйозного ставлення і рівноправної розмови більше не буде.

П'ятаєте, як відповів Обама на запитання, коли він може зателефонувати Путіну? «Коли цей дзвінок буде збігатися з національними інтересами Сполучених Штатів». Природно, у такій відповіді мається на увазі, що можливості такого контакту з національними інтересами США в осяжному майбутньому не передбачається. І на Генеральній асамблей ООН нашого президента возитимуть пікюю по трибуні. Це

ється порівняння президентів Порошенка з диктатором Домініканської Республіки Трухільо, про якого казали: «Він, звичайно, сучий син, але це — наш сучий син». І, зрозуміло, плач за Сирією та Асадом... Такий план і окремі яскраві образи виступу.

— Дуже цікаво. А що далі, які висновки?

— Не знаю, іншої інформації не було. Але припустити другу частину цього Марлезонського балету нескладно. Це буде шантаж. «Ага, так! Ага, ви не хочете з нами домовлятися?! Тоді ми замкнемося зсередини і будемо робити новий СРСР у рамках своїх нинішніх можливостей. І ви отримаєте злісного, скривдженого, дикого

протестним потенціалом вда-лося настільки втихомирити народ?

— Справді, вже рік — Марш мир у був 21 вересня... Що сказати, Луб'янка і Кремль довго займалися роз'єднанням, дробленням суспільства. І ось, нарешті, роздрібнили. Я часто говорю про це наполягаю на цій тезі — у нас немає ніякого громадянського суспільства. І як ми зараз бачимо, убивство Бориса Нємцова — це була технологічно точно прорахована операція. Опозиції, суспільству завдали удару в серце. Спочатку було приголомшення й останній сплеск — та скорботна акція 1 березня. І все. Відтоді суспільства в Росії немає, і немає сенсу че-

й цілеспрямованої роботи. Поки російське суспільство було живе, поки був живий запит: «Дайте жити гідно», — такі люди, як Афанасьев, були затребувані, а такі, як Проханов, — ні. Але потім почалися дроблення і дезорганізація суспільства, що тривали понад два десятки років. Впровадження деструктивних ідей.

«Бери, хайп, рви від життя все». У його розвиток — «Бабло перемагає зло». Каючи по-біблійному, моління на «золотого тільца». Паралельно — загальне опошлення, у тому числі за допомогою «петросянщини». Коли планка моралі опустилася досить низько, пішли в хід усілякі «Менти» та «Агенти національної безпеки». Підсвідо-

мусів усіх загнали. Населення мовчить і жує тележайку, а пристойні люди, яких на всю країну залишилося декілька тисяч, згораюти від сорому. Так і згоримо. А слідом за нами — і Росія. Не тому, що комусь цього хочеться, а тому, що такі історичні закони.

— Ви нещодавно були в Україні. Як вам здається, які шанси, що країні в умовах жорсткого російського тиску і агресії вдасться впоратися зі спадщиною втрачених 23 років, реформуватися і кинутиса навзгоди за розвиненими країнами?

— Для цього є всі шанси. Як сказав мені один волонтер у Києві: «Ви не дивіться, що в нас багато різного. Так,

Олександр СОТНИК: РОСІЙСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВУ ЗЛАМАЛИ ХРЕБЕТ, А УКРАЇНСЬКОМУ — НІ...

буде ганьба, приниження. І я приблизно уявляю, про що він говорить...

— Ви навіть казали, що читали фрагмент виступу Путіна. Це прадва чи то був літературний прийом, ваша фантазія?

— Ні, це чиста правда. І в цьому фрагменті — класичний «плач Ярославін», демагогічні міркування про сучасний світострій. Мовляв, Росія сама відмовилася від комуністичної ідеології, «побудувала капіталізм» і навіть дозволила «зруйнувати блок Варшавського договору». А підступні США і НАТО цим скористалися, внаслідок чого світ став «однополярним». Тут же вине Держдеп США, промові якого все частіше нагадують «циркові номери», покритикує країни Балтії, що «підкідают хмиз» у вогонь антиросійських настроїв. Ну і, звичайно, Україна. Плану-

сіда, пострадянську людину, що тримає в руках безліч ядерного маточку. І врахуйте, нам втрачати нічого!». Приближно так.

Навряд чи це справить хоч якесь враження на світ, на Захід. Його лідери просто покрутять пальцем біля скроні та продовжать гнати колишню лінію. А от нам у всьому цьому доведеться жити... Ідеологію скривдженого «постсовітсько» буде вигдано до ситько. Тут пану Путіну пан Гундяєв допоможе. Загалом це буде Back in the USSR за всіма напрямками. Планова економіка. Закручування гайок аж до відродження ГУЛАГу. Тож нас чекає дуже цікаве і веселе майбутнє.

— Хотілося б з вами поспіречатися, однак... Тут навіть на тлі передоївської миролюбності важкі факти: ново-сібірці, які пофарбували міські пам'ятники в жовто-синій колір, отримали реальні терміни. У Татарстані людину посаджено за пости і перепощування.

— Ну так — це я й маю на увазі. Наведені приклади чудово вписуються в визначену тенденцію. І повною мірою дозволила «зруйнувати блок Варшавського договору». А підступні США і НАТО цим скористалися, внаслідок чого світ став «однополярним». Тут же вине Держдеп США, промові якого все частіше нагадують «циркові номери», покритикує країни Балтії, що «підкідают хмиз» у вогонь антиросійських настроїв. Ну і, звичайно, Україна. Плану-

сіда, пострадянську людину, що тримає в руках безліч ядерного маточку. І врахуйте, нам втрачати нічого!». Приближно так.

кати усвідомленого протесту. Якщо щось і буде, то стихійний бунт у провінції, але не усвідомленний протест у столицях.

— Після смерті «виконроба перебудови» видатного політика та історика Юрія Афанасєва ви написали, що плачали велике інтерв'ю з ним.

— Так, домовлялися декілька тижнів. І страшенно прикро, що не встигли поговорити. Незадовго до смерті Юрій Миколайович надіслав мені свою працю про минуле, сьогодення і майбутнє Росії. Строго наукову, строго доказувальну. І дуже пессимістичну. Зараз, озираючись навколо, я щодня переконуюся, що Афанасьев абсолютно мав рацію у своїх висновках. Не може бути майбутнього у країні, суспільству якої зламали хребет. Сумно, але це так.

— Ця робота написана в розвиток його відомої книги «Небезпечна Росія» (2001)? Ця книга вже є у пресі?

— Ні, у пресі її немає. Юрій Миколайович взяв з мене обіцянку, що я отримаю, прочитаю і зітру її. Що й зроблено. Сподіваюся, його учні та родичі доведуть цей рукопис до видання.

— Але як вийшло, що такі люди, як Юрій Афанасьев, колись володарі дум Росії, були викинуті на узбіччя? Про них сьогодні практично забули. А колись маргінали, на кшталт Олександра Проханова, чиє газету «Завтра» читали як гумористичну взаємі журналу «Корея», стали сьогодні оракулами?

— Все так само! Це — довга

мо вони впроваджували думку: «Дивіться, по суті, це теж бандити. Але шляхетні й сильні. І опиратися їм безглуздо». І лише після такої тривалої підготовки Проханов став оракулом, Кисельов і Соловій — володарями дум. А Афанасьев — майже забутій. Хоча, строго кажучи, ці імена і поруч не можна ставити. Хто вони і хто Афанасьев? Юрій Миколайович був унікальною людиною, яка залишила величезний доробок. Думаю, він не випадково в 1993 році зовсім відійшов від політики. Мені здається, він ще в 1992 році все зрозумів, побачивши, що Єльцин пішов не туди... А те, що прощання з Афанасьевим призначено було в Сахаровському центрі, мене просто розлютило. Я це сприймаю як приниження. Путіністи ніби кажуть нам: «Ось вам ліберальний загончик для прощання зі своїми. Ваш центрик перетворився на жалобний зал. Прошайтесь вже скіре! З померлою Новодворською, з убитим Немцовим, з Афанасьевим... Скоро вас взагалі не залишиться, і ваш поминальний центр теж знесемо к бісу...».

— Так, Юрій Миколайович був заслуженою людиною — соратник Сахарова та Єльцина, академік, засновник Російського державного гуманітарного університету. Прошання з ним доречіше було б організувати, скажімо, у РДГУ, де є багато уроочистих місць. — А чому не в Академії наук, не в Колонному зали?.. Гірко усвідомлювати, куди

тут не все однорідне. Але в нас багато справжніх людей. Вони допомагають АТО. Вони працюють на майбутнє країни». При цьому я чудово розумію, що Україні зараз дуже складно — дуже важкий перехідний період. Адже був надзвичайно хворобливий радянський період, час втрачених можливостей — пострадянський період. І зараз... Ви мене вибачте, але правильно, що, на мій погляд, в Україні все є діякі елементи «зовнішнього управління». Радянська хвороба настільки сильна і така запущена, що поодинці з нею впоратися неможливо. Але при всьому цьому щодо України, на відміну від Росії, я — оптиміст. Головне, — що українському суспільству хребет не зламали. І я думаю, що країна зможе з усього цього вибратися.

— Ви з такою увагою, інтересом і симпатією ставитеся до України, що природно постає запитання — у вас є якісі українські корені?

— Звичайно, є. Бабуся за батьківською лінією була з чоловіком розкуркуленою і висланою з України. Але, знаєте, я так не люблю займатися пошуками тієї чи іншої крові в собі або інших. Хіба справа в цьому, в тому, хто якого походження? Зрештою, все залежить від самої людини, від особистості. І мені особисто Україна дуже близька, а ставлення до неї — особливе.

Олег КУДРІН
Москва
(«Укрінформ»)

У РОСІЇ З'ЯВИВСЯ ТИМ ЧАСОМ... МЕМОРИАЛ НА ЧЕСТЬ «ЗАГИБЛОГО ГЕРОЯ НОВОРОСІЇ»

В Алтайському краї родичі та знайомі загиблого на сході України Івана Королькова, який воював на боці бойовиків, встановили меморіальну дошку у дворі його будинку в селі Озерки, передає «Русская служба Би-би-си».

Поруч були посаджені вісім дерев — за кількістю загиблих на сході України уродженців Алтая.

Ініціатори меморіалу регіональної організації ветеранів Афганістану та інших локальних воєн називають його «першою в Росії пам'ятною дошкою на честь загиблого героя Новоросії».

Росія в березні 2014 року після введення військ анексувала українсь

УКРАЇНА І РОСІЙСЬКА ІНТЕЛІГЕНТНА СОВІСТЬ

Верховна Рада України визначила дату початку окупації Криму – 20 лютого 2014 року. Але очевидно, що це – початок завершальної стадії, її військова складова, а до цього була інформаційна, культурна, ідеологічна окупація з боку Росії. Коли в березні минулого року російська Дума рішучим «одобренням» дозволила президентові Росії Володимирові Путіну використати Збройні сили на території України, то вже мали на увазі материкову частину країни – російські військові в Криму і без цього мали прописку. Слідом за членами Думи категорично висловилися за війну російські трудівники пера і мікрофона, схваливши своєю відзовою захоплення Криму: «Наша спільна історія і спільні корені, наша культура і її духовні витоки, наші фундаментальні цінності і мова об'єднали нас назавжди...».

Треба розуміти, що російські діячі культури, вживаючи слова «наші» і «назавжди», зверталися до кримськотатарського народу, корінного народу Криму, звідки починалася військова атака на Україну. Після окупації півострова щодо кримських татар почалися тотальні репресії, призначивши обшуки єфесбешині арешти. Росія приготувала кримчанам «внутрішнє» виселення з їхньої багатогірської Батьківщини. Але багатьох вигнали, заборонивши в'їзд до Криму. «Неслухняних» активістів знайшли убитими, інші безслідно зникли. Чому мовчить російська інтелігентна совість, яка підписалася за спільні корені і витоки? Російська інтелігентна совість переконана, що «наше» значить «моє», тобто російське.

Історики кажуть, що там, де починається українське питання, закінчується російський демократ. І російський інтелігент закінчується, додам – і не лише на порозі України, а й на кордоні будь-якої іншої країни.

Ми пам'єтаємо: як тільки Радянський Союз затівав зовнішній конфлікт, як тільки якось внутрішня кампанія з боротьби з безрідними космополітами, Солженицином, Буковськими, які продалися, або українськими націоналістами – відразу спливали табунами «чесні і непідкупні патріоти» від мистецтва, колгоспно-промислового раболіства, які, як бісики з табакерки, таврували відщепенців і загниваючих імперіалістів.

Радянські письменники на чолі з Максимом Горьким оспівували в соціалістичному реалізмі підневільну працю ув'язнених на будівництві Біломорсько-Балтійського каналу ім. Сталіна. Що, Горький не розумів, що таке варварський сталінський режим з його каналом? Розумів. Але хотілося сінно жити і вождю світового пролетаріату в кітлі служити. Канал будувати не хотілося!

XIX століття. Польща пережила кілька розділів, частина її під управлінням російського царя. У Варшаві спалахнуло визвольне повстання, і російська армія кинулась на упокорення непокірних. Європейська інтелігенція обурюється, але російська – аплодує рідному загарбникові. «Коли вирішується доля Криму, діячі культури Росії не можуть бути байдужими спостерігачами з холодним серцем», – так сьогодні з гарячим серцем благословили війну з Україною нинішні російські інтелігенти. У такому ж дусі схваливали захоплення Польщі дві століття тому їхні духовні предки.

Казкар Олександр Пушкін готовувався особисто примушувати до покори повсталих поляків. «Їх треба задушити» і, «якщо завариться загальна, європейська війна, то, право, буде шкодувати про свое одруження, хіба дружину візму в тороки», – писав у листах зросійщений віршотворець. Нинішні російські діячі культури, які вважають захоплення Криму і війну на Донбасі спільною справою, слідом за своїм ватажком Путіним називають українців хохлами, украми, недолюдьми штучної країни Україна. Пушкін вважав війну з народом Польщі сім'яною, слов'янською справою, попутно, по-сім'яному, обзываючи поляків ляками.

Вірші Пушкіна, у тому числі й «наклепникам Росії», разом з патріотичним віршем Жуковського були негайно опубліковані під обкладинкою «На взяття Варшави». Публікацію особисто схвалив російський цар. Імператор прагнув зробити поета «ідеологом православ'я, самодержавства і великоросійського націоналізму». Однак Пушкін і сам вважав, що самостійне існування Польщі суперечить інтересам Росії. Вчора Грузія загрожувала існуванню Росії, сьогодні – незалежна Україна, а завтра – Азербайджан або Казахстан.

Коли Пушкін писав «про глибину сибірських руд» і декабристів, він здавався демократом. Але глибина польсько-російського конфлікту показала його справжнє, далеке від європейства, обличчя. Таке справжнє обличчя, а точніше оскал православ'я, самодержавства і великоросійського націоналізму представляють сьогодні говорухіни, міхалкови, кобзони, газманови й інші валерії. Свого часу Пушкіну відповів Адам Міцкевич віршем «Російським друзям» (в іншому перекладі «Друзям-москалям»), в якому непрямо звинувачив Пушкіна в зраді волелюбних ідеалів. Як поет Пушкін не відповів. Однак просив у царя дозволу видавати політичний журнал. Мовляв, «озлоблена Європа нападає на Росію не зброяю, але щоденними скаженими наклепами... Нехай дозволятиме нам, російським письменникам, відбивати безсромні й неосвічені нападки».

Все повторюється, але вже я фарс: цікаво спостерігати, як сьогодні геї російської естради відбиваються від ненависної ім «Гейропи». Бридко усвідомлювати, що в Росії після «На взяття Варшави» заскрипли пера «На взяття Криму й України». Ось воно, споконвічно ординське...

Але були в Росії в усі часи справжні совісні люди. Вяземський називав польську поезію Пушкіна «шинельною». Олександр Тургенев (не плутати з Іваном Тургеневим) писав братові Миколі: «Твій висновок про Пушкіна справедливий: у ньому точно є ще варварство». І сьогодні справжні російські майстри мистецтв вимагають від Путіна миру і стають на захист України. Ми чуємо братські голоси, як би не глушила їх оскажена бригада офіціозних підспівувачів російського мракобісся.

За часів Радянського Союзу «вірменське» радіо запитувало: «Хто такий Леонід Брежнєв?». І саме відповідало: «Дрібний політичний діяч часів Алли Пугачової». Справді, схоже! Є сьогодні в Росії політичний діяч Володимир Путін і є співак Андрій Макаревич. І є все та ж Алла Пугачова. Відома співачка пережила Брежнєва, переживе і Путіна...

Володимир ЗЕМЛЯНИЙ, письменник, журналіст
(Оригінал матеріалу – на сайті «Крим.Реалії»)

За що ж нам «брат» такий?! **КС**

МЗС ПОЛЬЩІ ВИСЛОВИЛО ПРОТЕСТ ПОСЛУ РОСІЇ

СРСР засудила пакт Молотова-Ріббентропа, а Держдума Росії ухвалила резолюцію у справі Катинського злочину. «Заяву посла сприймаємо як таку, що суперечить цим документам», – підкреслюється у заявлі польського МЗС.

У документі також зазначається, що роль дипломата полягає в уточненні позитивного клімату і довіри для розвитку контактів з країною акредитації, а останні заяви послу суперечили цьому.

У заявлі висловлюється сподівання, що чергові висловлювання посла РФ в Польщі «не будуть настільки суперечливими, як донині» і вписуватимуться у конструктивній діалог розвитку польсько-російських відносин.

Нагадаємо, посол Росії в Польщі Сергій Андрієв мінулої п'ятниці в ефірі телеканалу «TVN24» заявив, що польсько-російські відносини є найгіршими від 1945 року.

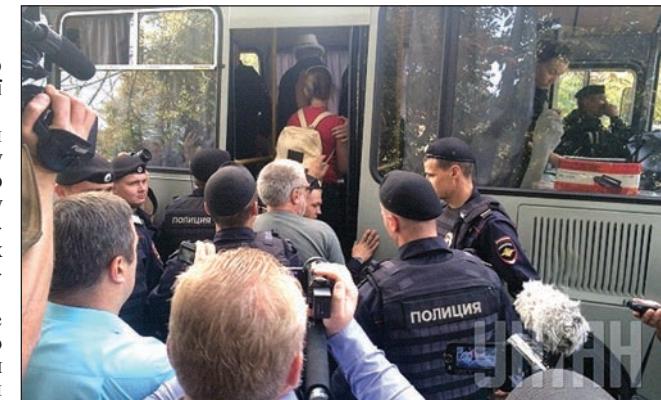
року, і що це – провіна не Росії, а польської сторони, яка «заморозила» політичні та культурні контакти.

Посол також поставив під сумнів роль Польщі у боротьбі з гітлерівською Німеччиною, заявивши, що частково Польща «була відповідальною за цю катастрофу, яка стала у вересні (1939 року)». За словами російського дипломата, упродовж 30-х років ХХ століття Польща «неодноразово блокувала побудову коаліції проти гітлерівської Німеччини».

* * *

Посол Росії в Польщі Сергій Андрієв заявив, що його слова про роль Польщі у початку Другої світової війни неправильно зрозуміли, і що діяльність дипломата підкреслив її відсутність.

Про це він заявив журналістам після виходу з приміщення МЗС Польщі, куди він був викликаний для пояснень, повідомляє власний

У РОСІЇ РОЗІГНАЛИ «МАРШ МИРУ»

За спробу провести «Марш миру» в центрі Москви затримано 11 осіб. Про це УНІАН повідомив один з організаторів акції Олексій Домніков.

«Формальним приводом для затримання стали аркушки з написом «Марш миру». Затримано всього 11 осіб, у тому числі О. Домніков, активісти Ірина Калмікова й Олександр Хатов. Затриманих двома автозаками доставили до відділку поліції. Там на Домнікова оформили протокол за «проведення публічного заходу без подачі повідомлення», на інших демонстрантів – протоколи за «порушення порядку проведення публічного заходу».

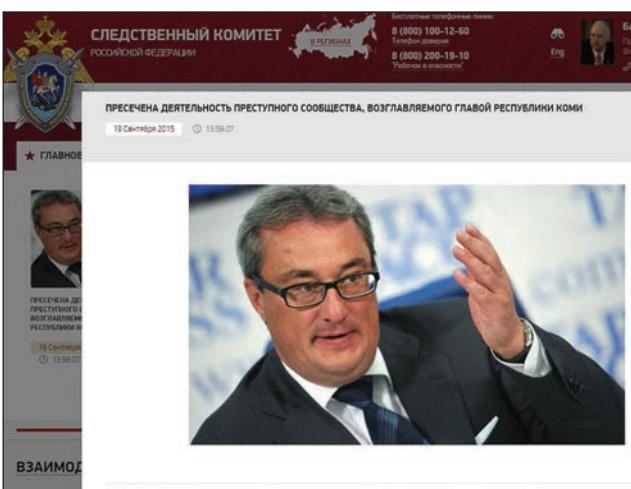
Водночас на Суворовській площі учасників маршу, де планувалося провести народне зібрання, чекали агресивно налаштовані прихильники політики влади РФ. Вони були одягнені в футболки з написом «Новоросія» і тримали плашки на підтримку Путіна і війни РФ на Донбасі. Цю групу поліція не чіпала.

У Петербурзі затримали двох: Олега Ільїна за те, що у нього на плечах був пов'язаний пропар України, а на голові синьожовта кепка з тризубом, Ганну Шестову – за спробу розгорнути плашт.

Всього, за даними сайту «Каспаров.ру», в пітерській акції взяли участь близько 2 тисяч осіб. До колони демонстрантів з синіми і жовтими кульками приєднувалися деякі перехожі, у тому числі іноземці, коли дізнатавалися, яка тематика ходи.

Також у Пітері демонстранти провели поодинокі пікети з плакатами «Ні – війні», «РФ – геть з України», «За анексію агресію – винуватців до відповіді!», «Слава Україні! Героям слава!». Частина демонстрантів була одягнена у вишиванки.

Протестувальники також підтримали депутата з Псковщини Льва Шлосберга, який рік тому розпочав розслідування щодо загибелі російських десантників, таємно відправлених на війну в Україну, а потім таємно похованіх.

МІЖНАРОДНІ АНТИКОРУПЦІЙНИКИ ЗАЦІКАВИЛИСЬ ОБОРУДКАМИ ДОЧКИ ПУТИНА

Консортіум розслідувань Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP) опублікував матеріал про 28-річну Катерину Тихонову (Путіну), яка стала керівником проекту Московського держуніверси-

тету (МДУ) з бюджетом у 1,5 мільярда доларів. Про це повідомляє [hromadske.tv](#).

Екс-гімнастка, яка виступала у дисципліні акробатичний рок-н-рол, увійшла до академічної ради МДУ між квітнем 2014-го та січнем 2015-го, виявив OCCRP. У травні підконтрольний їй фонд «Іннопрактика» почав розробляти концепт Науково-технологічного парку університету.

Фонд за недовгий період існування знайшов впливових спонсорів, в основному керівників потужних держкорпорацій «Роснефть», «Газпром» та «Росатом», які управ-

ляються друзями Володимира Путіна. У цих же компаній «Іннопрактика» регулярно виграє тендери на чималі суми – як-от, на 1,4 мільйона доларів у «Роснефти» у 2015-му.

Тихонову російські ЗМІ вважають дочкою президента Володимира Путіна, з посиланням на неназвані джерела це підтверджували [Reuters](#) та [Bloomberg](#). Катерина Володимирівна не відповіла на запит OCCRP щодо інтерв'ю, а також взагалі не спілкується з пресою з січня 2015-го, коли «РБК» опублікувало розслідування про роботу її фонду.

[www.ukrinform.ua](#)

OCCRP зіткнулась із труднощами й при визначенні її наукового статусу. Усі її статті написані у співавторстві із видатними науковцями. Формально вона значиться кандидатом фізико-математичних наук, проте OCCRP не знайшлої роботи у базі дисертацій Російської державної бібліотеки, що містить усі захищені кандидатські.

«Тихонова швидко злетіла від статусу невідомої до одного з найпливовіших науковців країни. Дуже мало наразі відомо про її наукові досягнення», – йдеться у матеріалі.

ЗАВТРА МИНАЄ 5 РОКІВ З ДНЯ СМЕРТІ В. С. РОЇК

«ВІРА РОЇК ВИШИВАЛА УКРАЇНУ...»

16 вересня 2015 року в Мелітопольському краєзнавчому музеї в рамках пересувної виставки «Віра Роїк та її учні» відкрилась виставка творчих робіт Героя України Віри Сергіївни Роїк (25.04.1911 р. – 03.10.2010 р.).

Виставку відкрили наукові співробітники музею Тетяна Шевченко-Чепелєва та Зарема Ібрагімова. З іхніх розповідей та з виставкових стендів присутні довідалися, якою незвичайною людиною була кримчанка з глибинним полтавським корінням Віра Сергіївна Роїк. Вона – заслужена майстрина народної творчості України (1967), заслужений художник Автономної Республіки Крим (1999), член Спілки художників СРСР, член Національної спілки художників України, почесний член Товариства вчених Криму, Товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. Лауреат Премії АРК, лауреат Асоціації національних товариств та громад народів Криму і Кримського фонду культури, лауреат премії В. Г. Короленка, Опанаса Сластиона, Почесний громадянин міст Кобеляки, Лубни, Сімферополь. Майстриною нагороджена золотими медалями престижних республіканських виставок декоративно-прикладного мистецтва в Києві (1967–1972 рр.), медалями «За доблесну працю» (1970 р.) та «Будівничий України» (2001 р.), Почесним знаком II Міжнародного фестивалю мистецтв у Гереджі (Ізмір, Туреччина, 2002 р.), Міжнародним орденом

Миколи Чудотворця I ст. «За примноження добра на землі» (2003 р.), котрий внесено до Женевського реєстру найпрестижніших нагород світу, багатьма дипломами, почесними грамотами та відзнаками. Її ім'я вибито на стелі в італійському місті Бари, де покояться мощі Миколи Чудотворця.

Народилася Віра Сергіївна в м. Лубни. З полтавської землі ще з дитинства увібрала енергію, силу й оптимізм, які зберігала все життя. Трудово діяльність розпочала у 1930 році. Її дів роботи вперше експонувались на всесоюзній виставці в 1936 р. у Москві. Втративши в роки війни (1941–1945 рр.) здоров'я, ставши інвалідом, вона не скорилася долі, освоїла мистецтво вишивання лівою рукою. Віра Сергіївна оволоділа 300 видами вишивальної техніки, серед яких перевагу надавала рідним полтавським «рушниковим швам» у техніці вільного малюнка. І розквітали на полотні фантастичні квіти і чарівні візерунки, червоні півники, сонце – радість життя і святкові весільні мотиви. Майстриною створено близько 2800 робіт. Майстерність вищого гатунку – рушник «МИР» – прикрасив експозицію виставки «10 років незалежності України», яка відбулася у Москві в Українському центрі культури на Старому Арбаті у 2001 році. Десятки робіт майстрини зберігаються в музеях України, зарубіжжя та приватних колекціях України і за кордоном. 295 загальних художніх та 148 пер-

сональних виставок – такий творчий доробок Віри Сергіївни. Публікації у понад 900 виданнях і, як своєрідний підсумок, вихід друком книги В. Роїк «Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки», 2003 р. Володіючи рідкісними організаторськими здібностями, талантом педагога і майстерністю художника, Віра Сергіївна створила в Криму (мешкала з 1952 року) справжню школу української народної вишивки і підготувала 800 майстрів прикладного мистецтва.

У 2007 році за підтримки Президента України В. Ющенка, в рамках Всеукраїнського туру «Український рушничок», в 96 (!) років Віра Роїк у Мелітопольському краєзнавчому музеї відкрила 109-ту персональну виставку, де експонувалася вишивка регіонів України. В 2012–2013 рр. син Віри Сергіївни передав до фондів нашого музею два рушники, набір серветок, друковані видання, листівки, 4 наперстки. Напередодні Дня Соборності України, 15 січня 2013 р., в одному з експозиційних залів було відкрито виставку пам'яті Віри Роїк. Серед присутніх гостей був син В. С. Роїк – Вадим. Пересувну виставку «Віра Роїк та її учні» (листопад 2013 – серпень 2015 рр.) вже бачили мешканці міст Волинської та Рівненської областей, Вінниці, Кіровограда, Полтави. «Віра Роїк вишивала Україну» – таку назву має виставка, яка почала роботу в Мелітопольському краєзнавчому музеї, – на полотні вишилі мотиви Полтавщини, Львівщини, Гуцульщини, Тернопільщини, Буковини, Чернігівщини, Кіївщини, Черкащини та інших регіонів України.

Тематика її робіт різноманітна, так само як і їхнє прикладне значення, техніка виконання, орнаментальні мотиви. Сюжети для своїх творів В. С. Роїк брала з навколишньої дійсності, з життя. Вишивкам майстрині притаманні лаконізм у кольорі, чіткість малюнка, строгість у виборі матеріалу, емоційна виразність, бездоганні техніка виконання.

Серед творчих робіт Віри Сергіївни на виставці експонуються роботи її учнів: онуки Аліни Воронової, правнучки Юлії Абрамової, Євдокії Шеко, Світлани Лавренюк, Євгенії Жукової, Галини Дмитрієвої. Фонди Мелітопольського музею представили роботи, документи, друковані видання, які подарувала родина сина майстрини.

Лейла ІБРАГІМОВА,
директор музею

У Києві відбувся 16-й Мегамарш у вишиванках. Близько тисячі учасників у традиційному національному вбранні пройшлися центральними вулицями столиці від Золотих воріт до Поштової площа.

Учасники маршу співали народних пісень та перегукувалися: «Слава Україні! Героям Слава!». На чолі колони йшли молоді дівчата та хлопці з національним прапором у руках.

Мегамарш завершився на Поштовій площи, де проходили майстер-класи та збір допомоги для бійців АТО.

МЕГАМАРШ У ВИШИВАНКАХ

Заради такого патріотично-го заходу погода у суботу 26 вересня розщедрилася на погожий і сонячний день. А кілька сотень маленьких і дорослих жителів міста, нарядившись у святкові вишивані сорочки, прийшли на Дерибасівську, щоб разом, однією дружною колонкою пройти центральними вулицями. У руках вони тримали українські прапори, а під час ходи скандували: «Україна понад усе!», «Якщо любиш рідний край, – вишиванку одягай», «Одна, єдина собор-

на Україна», «Слава Україні!», «Героям Слава!».

Пройшовши біля оперного театру, учасники зробили зупинку на Думській площі. Там вони разом простівали оригінальну україномовну музичну композицію на пісню свого улюблених земляка Леоніда Утьосова «Біля Чорного моря». Тут же один із учасників урочистості, скрипавши слушним моментом, зробив пропозицію руки і серця своїй дівчині, на що вона відповіла згодою.

Фінішувала хода на При-

морському бульварі біля Воронцовської колонади, поруч з якою було влаштовано благодійний ярмарок. Урочистим фіналом нинішнього мегамаршу стало відкриття стіни на честь загиблого музиканта Андрія Кузьменка, більш відомого під псевдонімом Скрябін. Автори стіни – професійні художники, а хлопці, які дуже поважають і люблять Андрія: Володимир Миронов та Олег Доронін, а допомагали створити що крає Ганна та Наталя Михайленко. У концерті, який відбувся

того, що наш син всебічно розвивається і всіляко сприяє цьому. 2 лютого трапилося горе – нашого Андрія не стало, та ми не хочемо миритися з цим. Він був, є і буде, допоки стільки людей пам'ятають його і звучать його пісні», – сказав Віктор Кузьмич.

Як і планували організатори мегамаршу у вишиванках, захід виправдав іхні сподівання. А його головною метою було патріотичне виховання молоді, пропаганда народних традицій і національного одягу.

Сергій ГОРІЦЬВІТ

РОНДЕЛІ РІДНОГО КРАЮ

Нова збірка кримської україномовної поетеси, члена НСПУ Катерини Степчин (Гнесь) «Відлуння часу» привертає увагу не лише тематичним багатством, а й різноманіттям поетичних форм відображення життя. В ній повноправний персонаж – час від минувшини до сьогодення. В ньому, як у дзвонах, відлунюють події, образи, люди з їхніми думками та почуттями. І все це постає зримо, як на кінострічці.

Слід завважити, що ця збірка не просто продовження тих творчих підходів, які намітилися в попередніх збірках «Добриден, діти!» (2003), «Вклоняються слову» (2007), «Пісне, леті!» (2009). У ній в своєрідних образах представлена історія із часністю, радощі і печалі, особисте ставлення до найгучніших подій і явищ. І про все вона говорить широко, як і належить справжньому поетові. Ліризм, афористичність, філософське осмислення всього, про що пише:

Щоб переконатися в цьому, давайте «пройдемося» сторінками «Відлуння часу». У своїй поетичній передмові Катерина Степчин визначила своє кредо: «Стაю на повний згорт під знамено Шевченка. Щоб не хилитися, маю опору: Біблію – Кобзар». Вона, як і наш український геній, вірить у могутнію, нездоланну і невгамовану силу поетичного слова. І говорить:

«Вклоняються Слову, бо воно –

Початок.

Вклоняються Слову, бо воно –
й Кінець.
...Вклоняються Слову, бо воно – зернина
Моєї мови – парость крізь пітому.
А з мови починається Україна –
Тож тричі уклоняюся йому!»

Це закономірно, бо в рідній мові, яку ми всотуємо з молоком матері, повною мірою розкривається талант поета. Тільки мовою свого народу можна відобразити все, чим

живе народ. Як нагадування про це авторка афористично наголошує: «Світ український є навколо вас, поети. І головне тепер – щоб ви в ньому були!». Себе вона бачить у гущині народу, без нього вона не мислити свое існування. І пише: «Я дякую вам, люди, що живу, Радію завдяки вам, через вас я плачу, Що сон життя проходить наяву, Що душу маю загартовану

й терплячу.

Я дякую вам, люди, що люблю, Що серед вас є ті, які любові гідні, І щирості, й захоплення, їй жалю, Що не чужі мені, хоча і не всі рідні».

Ясна річ, маючи такі переконання, поетеса не може не писати про рідний край, де народилася й виродла (у селі Бесідки Славутського району на Хмельниччині), а також про Крим, який за десятки років, починаючи з 1984 року після закінчення філфаку Львівського державного університету, став рідним, де 26 літ працювала учителем української мови і літератури в Семисотській загальноосвітній школі. За цей час Крим став для неї другою батьківщиною. І ці два краї, дорогі її серцю, стоголосо звучать у її творчості.

Так, у циклі автобіографічних віршів «Пісня юніх літ живе в мені» поетеса то в одному, то в іншому місці майстерно змальовує мальовниче Славутське Полісся, де живуть і понині її земляки-гречкої, – це села Колом'є, Губельці, Хоровець, Крупець, Ганнопіль тощо. І називає все це «Атлантидою поліс'кою – в хідбах закосичений край». Про своє село Бесідки вона складає пісню, і в ній такі крилаті слова: «А в Бесідках чекає нас віддано батьківська хата. Тут рідне коріння ховають далекі віки». І далі додає з сумом: «А тепер час спинив

тут години свої.

Катерина Степчин (крайня праворуч), Тетяна Ковальова і Наталя Мухіна з гітарами, виграними в організованому «Кримською співлицею» пісенному конкурсі «Львівська струна – на кримський лад!».

2003 рік. Кримські «співаючі» учительки Катерина Степчин (крайня праворуч), Тетяна Ковальова і Наталя Мухіна з гітарами, виграними в організованому «Кримською співлицею» пісенному конкурсі «Львівська струна – на кримський лад!».

Також на фото кримськотатарський і український поет Юнус Кандимов і Данило Кононенко, яких з нами вже нема...

Катерина МУСІЄНКО

ОСІННІЙ НАСТРІЙ

* * *

Тремтить спірляєста
павутинна
в осіннім плетиві журби.
Вже згасла мальва
біля тину,
не чути шелесту верби.
Під кленом –
золотистий килим
шовками стелиться до ніг.
І білим птахом
легокрилим
кружляє з айстри
ніжний сніг.

* * *

Осінь лагідна,
осінь красива –
вбрана в золото
й неба синь –
тихо-тихо людей просила
не топтати її краси.
Зупиняє ж на мить,
людино,

про турботи земні забудь...
Догорає вогонь.

Пахне димом.
Люди листя сухе гребуть.
І не чують того прохання.
Дим у небо несе красу.
Тане тихе чиесь зітхання.
А навколо – печаль і сум.

* * *

Із гіркої німої розлуки
серце виткало болю рубці.
Порятунок від давньої
муки –
душі разом, рука – у руці.
Знов холодний

розхристаний вечір,
вітру гнів і безвихід щем...
Сивий сум обіймає
за плечі,
і самотність слізовою пече.

* * *

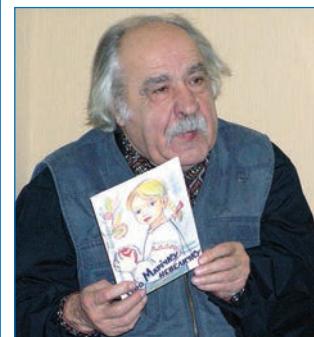
Мовою пісні,
голосом звуку,
настроєм днів і ночей –
у несумісність...
В дивну розлуку
слів, наших душ і очей.

М. Київ

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Микола ПЕТРЕНКО

Один з найстаріших сучасних українських письменників. Народився 6 листопада 1925 року в містечку Лохвиця в сім'ї робітника. Саме на вулиці, де і понині височіє пам'ятник Г. Сковороді. Тож під незримим покровом великої земляки вирушив у життєву, а відтак і творчу дорогу. Пережив Голодомор

і відразу за ним – війну, окупацію, німецьку і радянську категорії. За участь у підпільній групі гітлерівці заарештували хлоци і кинули разом із сестрою Настею в концтабір Бухенвальд. Сестра там і загинула. А потім були фільтраційні і трудові радянські табори.

Автор ста книг – поезія, проза, п'єси, пісні, твори для дітей. Спостерігаючи за життям малечі, він записує їхні кумедні вислови, цікаві випадки з їхньою поведінкою, а далі й сам заходиться писати для них вірші, загадки, оповідки...

Лауреат кільканадцятьох літературних премій, українських і міжнародних. Живе у Львові.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ
с. Пруди в Криму

ЗАГАДКИ

ВУСАТА СІМЕЙКА

Викохав наш батько вуса –
На півметра в боки в'яться!
Випливає з-під корягі –
Скільки шику та поваги!
А за ним його хlop'ята –
Ціла гвардія вусата!
Крутять вуса залишки
Наши діти-малюки!
Батько гляне, суса смикне,
Задоволено кахикне:
— От героя в нашій хаті –
Всі ж бо змалечку вусаті!

(Соми)

СПЛЮХИ

Проясніло небо скраю:
Сходить сонце із-за гаю.
Час вісім птахам вставати,
А ось ці – лягують спати.
Сплять спокійно аж до ночі,
А вночі літать охочі!

(Сови)

ЙШОВ КОВАЛЬ ІЗ БАЗАРУ

Йшов коваль із базару,
Ніс коробочку жару.

Йти далеко додому,
Страшно в полі самому.
Ще якраз на ту пору
Сіло й сонце за гору.

Стало в полі темніти.
Щоб ще вовка не стріті!
Йшов коваль і крутився,
За стовпець зачепився.
Впав на груддя: «Ой, гину!»
Ta й впustив коробчину.
І в ту ж мить з коробчини
Розлетілись жарини.
І усі до останку
Висли в небі до ранку...
(Місць і зорі)

СРІБНИЙ МІСТ

Щоб не іхати в об'їзд –
Богатир буде міст.
Міст на славу, на хвалу
Через піністу Сулу!
— Можна їхати, козаки! –
Сурмить вітер з-за ріки.
Ta зима майнула вскач –
Стало сонце, мов калаch.
Так, на щастя, припекло,
Шо моста – як не було!
Богатир з досади втік:
— Повернуся через рік!
(Мороз)

Поезія

Катерина Степчин

Відлуння часу

Вірші · акрові ріш
ронделі · сонети · пісні

поетеса прагне словом створити світ доброти. У вірші «Гімн доброті» є такі рядки:
«Соціті померклій накажу:
«Воскресні!»

Теплотою серця розігрію кров.

Я з вершин безсмертя

звеличую чесність,

Відданість і вірність,

доброту й любов».

З не меншою любов'ю Катерина Степчин змальовує й Крим, зокрема, у циклі «У джазі Азовського моря». У вірші «Східний Крим» говорить:

«Живуть степовики тут,

загартовані вітрами,

З печаттю сонця

на засмагенім лиці».

А своїй зрідній Семисотці вона присвятила пісню з такою ж назвою. Проникливо бринять її слова: «Хлібороби тут живуть – оруть, сіють, по捋уть, жнуть... На землі свої одіннадцій завжди зація ждуть...»

Багатством барв наповнені пісні «Феодосія», «Мисове», вірші «Село Батальне», «Тепле море Азов», «Хайтарма». I особливо цикл «Кримські ронделі».

Читаєш їх ронделі – і постає величний, неповторний Східний Крим: «Чебреце-полинові далі по янтарно-сонячній спіралі в небо підня-

лись», «Дзвенить колосся мідлю літа», «З морським неспокоєм на-вперегін У сонячно-спекотному до-звіллі Біжать в степу пшеничні хвілі», «Обдарове радістю душу сповна Кримських троянд краса неземна»...

Зізнаючись у найвищих почуттях до рідної землі, Катерина Степчин у багатьох своїх віршах говорить як поет-громадянин. Гнівом і осудом звучать її строфи про носіїв брехні, несправедливості, корупції, зневаги до простого люду. Надто помітно це в акровірах, присвячених Тарасу Шевченку. Наприклад: «Це нові і старі підпанки-глітаї, Юрба підлесливих, підступних і крикливих, Живут у розкошах в занедбаному краю». Як не погодитися з афоризмом у акровірші «Пророцтво «Послання...»: «Живі тоді вкраїнці, коли живі їх мова і культура».

Можна б наводити безліч прикладів з творчого доробку Катерини Степчин. I всі вони свідчать про те, що на кримській землі сформувалася поетеса, яка, «вклоняючись Слову», вміє передати неповторні красоти рідного краю, надії та сподівання людей. Сьогодні це так важливо.

Віктор СТУС,
член Національної спілки письменників України, заслужений журналіст України та АРК

* * *

2013 рік. Пісенний конкурс «Кримської світлиці» – «Небо – вище там, де ми!». Катерина Степчин (на фото) виконала на конкурсі дві власні (і слова, і музика!) пісні «Ковила» і «Посвята Феодосії». А ще пані Катерина присвятила «Світличному» конкурсу ось такі рядки:

Над Донузлавом пісня
українська забриніла
I полетіла понад
Святопорію в даль!
А пісня наша –
це краса, натхнення, сила,
Душа народу – чиста,
м

У Ялті провели фестиваль кобзарського мистецтва

У Ялті відбувся III Відкритий фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва імені Олексія Нирка. Організатором заходу виступив «Благодійний фонд розвитку мистецтва імені Василя Соколика».

Як повідомляє кореспондент «Крим.Реалії», в рамках фестивалю в Будинку-музеї Лесі Українки відбувся вечір пам'яті заслуженого працівника культури України – Олексія Нирка, кобзарська діяльність якого багата художніми і культурними досягненнями: від створення колективів бандурістів до відродження кобзарства на Південному березі Криму і на Кубані.

Дочка заслуженого українця, Оксана Нирко, представила його книгу про кобзарське мистецтво Криму та Кубані.

Олексій Нирко протягом усього життя збирав по крихтах матеріал, який уже практично зникає, але завдяки дослідженням майстра зберігся для нащадків. Також у своїх численних поїздках Кубанню й Україною Олексій Нирко знаходив і купував за власні кошти старовинні інструменти, які привозив до Ялти для того, щоб на них грали його учні в музичній школі і студенти Ялтинського педагогічного училища.

На базі Ялтинської музичної школи імені Спендіарова відбувся конкурс колективів і солістів, які прибули на фестиваль. Конкурс перебігав у трьох вікових категоріях. Голова журі конкурсу – професор, народний артист України, заслужений діяч мистецтв України і Криму Олексій Гуляницький.

За підсумками конкурсу відбрали кращі номери для гала-концерту, який відбувся в Ялтинському центрі культури. Всім викладачам, які підготували конкурсантів, вручили дипломи і барвисті афіші з фотографіями учасників.

«Хочеться зробити світ яскравішим»

«Це – кримськотатарська кераміка ручної роботи. Її робить моя мама – Марина Курукчи – одна з кращих майстрів. Ми приїхали з Криму рік тому і відновлюємо кримськотатарську культуру». Так на одному з українських фестивалів 14-річний Амір ознайомлює гостей із розписими виробами.

Марина Курукчи – художник-кераміст. Її роботи можна зустріти на виставках і фестивалях, де вона в кримськотатарському костюмі розповідає про орнамент і ознайомлює відвідувачів із гончарним кругом.

Після анексії півострова родина Курукчи оселилась під Києвом. Тут вони поступово налагоджують побут: облаштовують майстерню, додають національні елементи в будинок.

Для «Крим.Реалії» Марина розповіла про особливості роботи кераміста і про те, як кримськотатарська культура приживається на материкові.

Про роботу кераміста

Ми всією родиною займаємося керамікою. Чоловік глину готує – я викручую, потім чоловік лощить – я розписую, мама займається виготовленням іграшок кримськотатарської народної. Старший син продає – він дуже добре знає орнамент, молодший теж іноді підключується – він робить гудзички.

Весь наш робочий день підпорядкований глині. Вона сама диктує ритми. Якщо я зробила один етап роботи, маю робити інший, інакше все це піде у брак. Якщо я вранці викручую виріб, то за певну кількість часу маю його робити далі: приkleювати ручки, вирізати денди. Іноді можна і ніч не спати. Прогавиш момент – не вийде виріб.

Про орнамент

Вивчаючи орнамент будь-якого народу, дуже легко зрозуміти образ його думки. Орнамент – це такий збрійний образ. У ньому зібрано все, що має найбільший сенс для народу. Кримськотатарський орнамент ділиться на дві схеми: родове дерево – це найголовніше, і ергідал –

гнучка гілка – це жіночі знаки. Звідси можна зробити висновок, що найголовніше в народу, найважливіше – рід, родина, продовження роду.

Цікавий також він тим, що в ньому немає оберегів, тут

увесь орнамент спрямований на майбутнє. По суті, за допомогою орнаменту ти можеш трішечки виплинути на майбутнє своє. Імовільно, це якася магія.

Про переїзд із Криму

Морально переїхати було дуже складно, але там існувати було ще складніше. Мені як художнику дивиться на те, що там відбувалось у той час (під час анексії Криму – «KP»), було просто неможливо. Має бути інша атмосфера.

Художник взагалі має бути поза політикою. Художник має займатись питаннями мистецтва, культури, зберігати традиції, показувати, чити, вчити чомусь.

«Роботи стали яскравішими»

Я намагаюсь не впускати негатив. Ці вироби неможливо зробити з поганими почуттями. Якщо ти сідаєш за гончарний круг і ти хвілюєшся або переживаєш, – у тебе просто не вийде. Мої роботи – вони від гарніми почуттями зроблені.

Я не роблю сувеніри. У мене весь посуд – для повсякденного користування. Я люблю, коли люди користуються ним і радять, це таке спілкування щоденне: ви берете в руки річ – і відчуваєте її енергетику.

Роботи стали яскравішими, має бути. Тому що хочеться зробити світ яскравішим, приємнішим. Хочеться, щоб люди не лише в негативі жили, а й якася була віддушина. Людина взяла в руки – і

забула про все. Може, це якось і змінює світ.

Ми не змінились. Ми відкріті до іншої культури, але намагаємося зберегти і те, з чим ми приїхали. Нам приемно показувати те, що ми знаємо, те, що ми вміємо, те, чим ми відрізняємося. Це об'єднує, коли люди дізнаються одне одного краче.

Це неправильно, насправді, коли кримськотатарські майстри роблять свої вироби тут. Це добре, коли ти привозиш, показуєш і чекаєш людей у гості на своїй землі. Але це – краче з двох зол.

На кожному фестивалі, коли прощають свою кераміку, я розмовляю з людьми і розповідаю їм про орнамент – уже така начебто дрібниця дає якусь інформацію про народ. Думаю, якщо кожен щось робить, може, і життя зміниться.

Ірина КЛАЧЕК

«МИ – НЕ КУРІЦІ, НЕ ПТИЦІ, МИ – НАРОДНІСТВЕННІ ПЕВІЦІ! БІЛІК, ПОВАЛІЙ ТА ЛОРАК ПРИРІВНЯЛИ ДО КУРЕЙ У ЛЬВОВІ

У Львові висміяли діяльність народних артисток України Ані Лорак, Таїсії Повалій та Ірини Білік. На площі перед театром опери та балету імені С. Крушельницької активісти посадили в клітку трьох курей з портретами співачок на ший. На клітку причепили напис: «Ми – не куріци, не птиці, ми – народні певіці». В мегафон просили звернути увагу на народних артисток, які зганьбили свої звання, виступаючи на російських сценах.

Акцію організували представники Економічного бойкотного руху, Галицької фортеці і Волонтерського полку. З собою принесли плакати «Геть

колаборантів з Української сцени!». Протест провели біля Оперного театру, бо саме сюди свого часу запрошували Ані Лорак. «Акція спрямована на те, щоб взагалі скасувати звання «народний артист України», яке було дискредитоване такими курками, як Лорак, Повалій і Білік. Поки такі звання мають Кобзон, Кіркоров, то це – ганьба», – заявив організатор Економічного бойкотного руху Олег Радик.

«Я знала, що вони виступають у Росії. Хоча взагалі не слухаю цих артисток, бо вони мені не цікаві. Курочок трохи шкода – стільки народу, вони перелікалися. Але акцію підтримую, бо це показує всім, як ті співачки ставляться до того, що відбувається на сході України. Я теж за те, щоб позбавити їх цього звання. Бачите – навіть кури постійно намагаються знати з себе медальйони з портретами цих півуній», – каже світловолоса дівчина в чорних окулярах, яка зупинилася, щоб подивитися на дійство.

Птахи, які були головними героями шоу, були нагодовані: вистава тривала недовго, після чого пернатих забрали до затишку рідного курятника. Під час проведення акції жодна курка не постраждала.

Ярослав ТИМЧИШИН

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газет і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'яtnicі виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

O ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнopolітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журналне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com**

